OLAYLAR-Alaylar

Derviş Salih'in anahtarları

Bu İstanbul şehrinin ne çok anahtarı varmış; yerli yabancı bütün büyüklerin eline bir anahtar tutuşturuluyor. Amerikan Başkan Yardımcısı Mr. Johnson'un eline de «Buyrun Ek selans!» diye bir anahtar tutuştu rulmuş.

Çocukluğumda Derviş Salih Efendi adında bir tanıdığımız var dı. Çok yaşlı ve kimsesiz bir adam dı. Bir han odasında otururdu. Çok fakirdi, ama çok zengin olduğu da söylenirdi.

Derviş Salih'in tanıdığı pek çoktu. Derviş Salih hiç çalışma dan beyler, paşalar gibi yaşama nın yolunu bulmuştu. Onun tek numarası vardı ki bu numarayı ben de gördüm

Bir gün Derviş Salih evimize geldi, ahlayıp puflıyarak dura dinlene odaya girdi, oturdu. Baba ma

— Nedir? diye sordu.

— Emr—i hakkın vâki olmasına muntazırım. Bir ayağım değil, iki ayağım çukarda... Bugün değilse yarın.. öhö, öhö... son nefesini... ah... off... yalnız bir endişem var. Benim malum hayatta hiç kim sem yok. Bu yaşa geldim, eh, epiyce dünyalık topladım Ben ölün ce bunlar ne olacak. Benim size den başka yakınım kimsem yok... küçük anahtarı bahçama uzattı) Şu anahtarı al birader sende kal sın.. Benim odadak ceviz çekme cemin anahtarıdır Neyim var, neyim yok, hepsi içinde... Oh, aman oittim. Emr—i hak vâki olunca çekmeceyi açarsınız...

Derviş Salih böyle der. bizim ev de sin.. Ben de beş gür yan gelir, yer — çer, yatardı Bütün tanıdıklarına böyle birer anahtar he diye ettiğini bilirdik Bizim evde sıkılınca başka bir tanıdığına gi der, ona da ahlayıp puflıyarak koynundan çıkardığı hazinesinin anahtarını teslim ederdi. Derviş Salih ou anahtar numarasıyla yıl larca yaşadı. Ama son günlerinde bunadığı için kimlere anahtar verdiğin unutup onlara tekrar tekrar anahtar verirdi. Babamda dört — beş anahtarı birikmişti.

Bir galiba Derviş Salih'e dön dük ve dostlarımıza anahtar ver me numarasıyla geçimin yolunu buldık. Şimdi iş, büyüklerimizin dediği gibi hiç durmaran ha ba bam çalışıp anahtar yapmamıza kalıyor. Bir de Çilingirlik İşleri Bakanlığı kurulsa veridi.

Yalnız dikkat edilsin: Derviş Salih bunayınca aynı adama üst üste anahtarlar verirdi Sakın bi zimkiler de Ekselans Johnson'a dalgınlıkla sırk — elli anahtar ve rip de adamı anahtar kolleksiyo nu yapmak zorunda bırakmasın lar.

Kesici Alis'in anahtarları

Çocukluğumdaki bu anahtar olayından başka bir de genç lik anılarım arasında bir anahtar olayı vardır.

Gençliğimizde, İstanbul barla rında çalışan konsomatrisler ara sında Kesici Alis denilen pek namlı bir kadın vardı. Bar müşte rilerini yolmakta pek usta olduğu için Kesici Alis denirdi. Bu ka dının soyup soyana çeviremiyece ği hiç bir ayıkgöz müşteri olamaz dı. Kendilerini en açıkgöz sayan yiğitlerin bile, en sonunda gönül rızalarıyla ayaklarından panta lonlarını çıkartırıp barda rehin bıraktırmasını becerirdi. Hattâ mi safir olarak gelen komşu bar sa hiplerini bile soyardı. Bu yüzden tadını barcılar yüksek ücret ödе rerek kapışırlardı. Tek başına yir ni erkeği idare eder, bar dolusu konsomatrise bedeldi.

Bu Kesici Alis'in bir anahtar numarası vardı. Müşteriyi, boller, türlü içkiler ısmarlatıp iyice yol duktan, cebinde meteliği kalmadı ğını anladıktan sonra, tombul me melerinin arasından bir anahtar çıkarıp verir,

— Şekerim, al şunu, ben üçte evde olacağım, ama mutlaka gel.. Gelmezsen ölümü öp! diye herifi başından savar başka bir kazı yol mağa koşardı.

Tabii verdiği ev adresi uydur ma... Herif bütün gece sokaklar da adres arar...

«Sen bu numarayı nerden bili yorsun?» diyecek olursanız, bu fa kir de gençliğinde. elinde Kesici Alis'in anahtarı bir gece sabaha kadar Tarlabaşında adres ara mıştı da... Hattâ ayrı ayrı beş er kek, ellerinde anahtar, bana, ara makta olduğum adresi sormuşlar dı.

O günden beri, ne zaman gece yarısından sonra Beyoğlunda ara na arana dolanaları görsem. «Bunlar mutlaka Kesici Alis'in evini arıyorlardır» derim.

Ertesi akşam kızıp bara gidenle rı Kesici Alis türlü oyunlar. dü zenlerle bir kere daha soymasını becerirdi. Hattâ rivayet edilir ki. bir namlı kabadayımızı da böyle aldatmış da, ertesi gece elinde ta bancayla Alis'i vurmak için bara gelen kabadayının, Kesici Alis ta bancasını ve paltosunu rehin bı raktırmış...

Şunu demek isterim ki ona bu na anahtar verirken dikkat ede lim. Biz bu anahtarları dağıta dağıta bir zaman gelecek adam lar ellerinde anahtar, dolanıp aranmaya başlayacaklar...

Simon Simon'un anahtarları

Hatırlarsınız bir de Simone Simone adında şuh güzel bir Fransız yıldızı vardı. Bu yıldız da hayranlarına birer altın anahtar hediye ederdi. Kim bilir bu hayranlar, güzel Fransız kızına neler verirlerdi de, yıldızın kalbini açacak altın anahtarı hak ederlerdi.

Simone Simone'un anahtar da ğıtmasını anlıyorum. Kadın değil bir hazineydi; açan kazanıyor.

Ama biz ne diye anahtar verir dururuz; tamtakır kasamızı açıp fare avlasınlar diye mi? Hem bi zim Amerikalı dostlarımıza açıl madık neremiz var ki... İşte İstan bul ortada... Ayrımız gayrımız mı var ki, bir de onlara demir anah tar yüklüyoruz..

TURŞU

Millî Şair Behçet Çağlar'ın Va tan'da çıkan gerçekten çok güzel bir mizah yazısı her nasılsa gözüm den kaçmış. Paris'ten bir dostum o yazıyı göndererek beni uyardı, Millî şairin ciddî yazısını aktarıyo rum:

Halk Partisi, aslında bir çok değişik hattâ biribirine zıt fikirlerin, Mustafa Kemal başkısı ile bağdaşır görün düğü karma bir takımdı.. Turşu küpünün suyu üstünden o ağır o kutsal taş kalkınca nice çürük do mateslerle patlıcanlar su üstünde yüzmeğe başlamamışlar mıydı?.. Küpü devirmek, suyu tazelemek, turşuyu yeniden kurmak varken; biraz daha sirke, biraz daha sebze, biraz daha tuz: derken bir acaip neticeİ... Bereket ki Mustafa Kemal mayası yine kokmayı, küpü catlat mayı bu güne kadar önliyebildi..

CHP yi, bizce de doğru olarak, bir küp içindeki turşuya benzeten Millî Şair Behçet Kemal Çağlar, turşunun içindeki domatesleri, pat lıcanları sayıyor da, nedense biberi, hıyarı unutmuş görünüyor. Oysa turşu deyince, ilk akla gelen — sö züm meclisten dışarı — hıyardır, Millî Şair, neden hıyara iltimas etmiş dersiniz? Belki de bir zaman lar, kendisi de o turşunun içinde Meclise girmiş milletvekili olduğu için..

Bununla birlikte, CHP ye verdi ği akıl çok yerinde:

Küpü devirip turşuyu yeniden kurmak..

Bu sefer olsun, biberler hıyar lar dışarda kalmasın..

Uzay Doçenti A yasyp

BASIN SERGİSİ

Hür Hür Va Yeni Sa AKŞ Millî VATAN

VATAN

Alfred Gwyne Vanderbilt, bir İngiliz ile bir Fransız kadını arasında ki farkı şöyle anlatıyor:

«Haziran içinde bir gün, Lon ra'dan Parise gitmek üzere uça ğa binmiştim. İngiliz olan hos tes, havalandıktan az sonra, ya nıma geldi. Beni tanıyordu. Dedi ki:

«— Alfred, bugün hazıranın 21 i, yılın en uzun günü değil mi?»

Sonra Parise indim. Bir lokan tada yemek yiyordum. Arkada şım bir Fransız kadını idi. Bana döndü ve:

«— Alfred dedi, bugün hazira nın 21 i, yılın en kısa gecesi değil mi?»

AKŞAM

Dort Albayın Aşkı piyesi ni herhalde seyretmiş, seyretmemiş ise, duymuş sunuzdur. Bu piyes, Rus asıllı İngiliz piyes yazarı ve aktörü Peter Ustinovundur. Poter Usti nov'un «Foto finiş» isminden bir piyesini Salim Alpaço, İstanbulluara bu yıl seyrettirmek iste miş. Bunun için piyes yazarına müracaat ederek, gerekli müsaa deyi istemiş. Aldığı cevap şu ol muş:

— Ben, Türklere kırgınım. Onun için piyes vermem. Bana o kadar kötü muamele yaptılar ki hâlâ unutmam. İzmir gümrü ğünde bavullarımı didik didik edi di. Bir hırsız gibi arandım. Pek de kötü muamele gördüm. Onun için mazur görün!

Denilecek ki, bu bir sanatkâr kaprisidir. Bırakın sanatkârı bir turist aprisidir ve bütün memle ketler — turizmi kendilerine ga ye etmiş memleketler — bu kap risi çeker. Şimdi İzmir'deki gümrükçüye sorsanız:

— Ne bileyimdi, meşhur yazar olduğunu?.. Kendini tanıtsaydı, diye mâzeret beyan eder!

Yaa kardeşim.. hüner şöhret pasaportuna göre değil, âdî pasaporta göre ölçülü davranmaktır! İşte âdî pasaportların, üzerine titrediğimiz propaganda konusun da, böyle oyunları olur bazan!

TÜRKİYE BİR SÖMÜRGE MİDİR?

Türkiyede kalmasına izin verilmiyen sendikacı Thalmayer kendi teşkilâtının bu yıl içinde 40 bin dolar Türk—İşe 7 bin dolar, Yapı—İşe ve bin dolar da Tarım—İşe yardım ve bağışta bulunduğunu, tarım işçilerine bir bina alıdıklarını, Yapı—İşe iki taşıt verdiklerini söylemiştir.

Temasların devamında bu yardımların artacağını ilâve etmiş tir. Thalmayer, «Bülent Ecevit, Türk işçisinin yardıma ihtiyacı olmadığını söylemektedir. Halbuki bizden bu yardımı Türk—İş istemiştir» demiştir.

Yapı – İş Federasyonu Başkanı ne diyor:

İşçi haklarının anayasanın güvenliği altında olduğunu bir bir kere daha açıkça belirten Tahir Öztürk, basının desteğinden şikâyet etmiş ve sözü Morrison firmasının işçiye yaptığı tenalık lara getirerek demiştir ki:

«Kendi türedilerimizle yaptığımız mücadele yetmiyormuş gibi ülekemize gelen ve yatırım yapacakmış gibi imtiyaz alan yabancı imtiyaz şirketlerini musallat ettiler. Türk sömürücülerinin bunların yanında dini imanı varmış. Hiç olmazsa sömürmelerine rağmen işçinin içtiği suya işemez kara talihli kardeşim Ramazana sabahtan akaşama kadar Ağustos sıcağında kızgın saç üstünde oturma cezası vermez, Mustafa Sağlamsöz arkadaşımın eline işemez.»

Tahir Öztürk, Türk işçisinin yaşama mücadelesine hiçbir kuvvetin engel olamıyacağını belirttikten sonra, «mutlu azınlığın, kapitülâsyoncu ve emperyalizmin sömürücü ve gerici kuvvetlerinin karşısında kellelerimiz pahasına mücadele etmeye şeref sözü vermişiz» demiştir. Federasyonun Morrison şirketi ile mücadelesini de şöyle bağlamıştır:

«Ya Morrison şirketi bizim (Yapı—İş'in) şartlarımı kabul edecek ve Türk işçilerine insanca çalışma hakları tanıyacak, ya da kellemizi verinceye kadar mücadeleye devam edeceğiz. Ya şartlarımızı kabul edecek, ya da, memleketi terkedecektir.»

Sendika Başkanlarının toplu olarak yayınladıkları bildiri

Hükûmetin başvurduğu harekete hâkim mantığı biz anlatmak isteriz.

1 — Yardımlar ve iktisadî sistemlerin tartışması yapılamaz. Neden? Büyük dostumuz istemiyor.

2 — Yabancı askerî iş yerlerine karışmıyoruz. Neden? Büyük dostumuza ait.

3 — Morrison Şirketini hizaya getiremiyoruz. Neden? Asıl muhtaç olduğumuz yardımın, sermayenin babası, büyük dostumuzun temsilcisi de ondan.

★ Köyde ve kentteki işçilerin ayyuka çıkan feryatları bizim siyaset cambazlarının nutuk edebiyatı olmuş.

— Bugüne kadar yemeyip yedirdiğimiz, aç gezip salonlarda büyüttüğümüz, köpeğinin mamasını dahi döviz ödiyerek Avrupadan getirttiğimiz, emeğimize bir soğanı dahi katık olarak bula mazken, kendilerine hayvar yedirdiğimiz efendiler.

★ Bir tarafta satışta iyi para alanlar, diğer tarafta ikbal kol tuğunda milusmuzun ensesinde boza pişirmek için devamlılık is teyenler.

★ Tabii gözümüz açılırsa, işçi liderlerine çamur atacaksınız ve o işçiyi yetiştirenî gözünü açanı yurt dışı edeceksiniz.

— Bizlere çamur atarak, başkalarına yağ çekerek devamlılık göreceğinin hülyası içinde mutlu azınlığın 28 milyonu istismar etmesine Türk köylüsü, işçisi müsaade ve müsamaha etmiye cektir.

★ Türk işçisinin hâlâ oyalanmakla geçen ömrünü daha faz la devam ettirmek, yapacağız. tüzumlusunu çıkaracağız, çıkarıyo ruz diye politika Polemik yapmak istiyenlere Türk işçisi ders vere cektir.

KİM Dergisi bu olayı nasıl verdi:

Geçtiğimiz haftanın son günü bazı gazetelerimizin manşetle ri tam tabiriyle bir «küstahsın» sözlerini taşıdı.

Bir yabancı olduğu halde Türk hükûmetine adeta rest çeken ve «para ile şantaj» da bulunan adam..» Çip çirkin bir Amerikalı..

Adı Tahlmayer'di. Uluslararası bir sendikalar federasyonunun temsilcisi olduğunu iddia ediyordu.

Tahalmayer de; Türkiyede mevhum bir Amerikalı sömürgeciliğe karşı açılmak istenen savaşın öncülüğüne özeniyordu Türkiye de şerefli ve kuvvetli bir hükümet vardı ve bu hükümet memlekette sömürgeciliğin yerleşmesine asla müsaade etmezdi. Dolayısiyle yabancı sermayenin de sömürgecilik mahiyetini alması sadece hayalden ibaretti Genç Çalışma Bakanı, bu memleketin hayatında sömürgeciliğe karşı girişilmiş savaşı hatırlattı. Türkiyede yabancı sermaye ile çalışan bütün müesseseler en az Türk müesseseleri kadar, kanunlarımıza uymak, saygı göstermek zorundadırlar.

Ecevit'in demeci halk oyunda müsbet bir tepki uyandırdı.

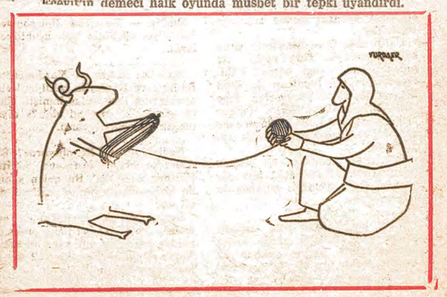

Zübük

Pazartesi günleri çıkar haftalık siyasî mizah gazetesi ✻ Sahibi ve yazı işleri yönetmeni: Meral NESİN ✻ Yönetim yeri: Cağaloğlu, Nuruosmaniye, Gazi Sinan Paşa Sok. No. 12 — İSTANBUL ✻ Telefon: 22 58 04 ✻ Abone: Yıllık 25, altı aylık 13 liradır. Yabancı ülkeler için yıllık 50, altı aylık 25 liradır. Derginin uçakla gönderilmesi isteniyorsa ayrıca uçak masrafı abone parasına eklenir ✻ İlân: Beş sütun üzerinden her sütunun santimi 15 liradır ✻ Gönderilen yazı ve karikatürler yayınlansın, yayınlanmasın geri verilmez ✻ 50 kuruş, geçmiş sayılar 75 kuruş ✻ İstanbul'da Vatan Gazetecilik ve Matbaacılık T.A.Ş. de dizilip, basılmıştır ✻ 3 Eylül 1962 ★ Cilt: 1 Sayı 31

Marko paşa Zübük

NE SAĞCIYIZ NE SOLCU FUTBOLCUYUZ FUTBOLCU

İT KAĞNI GÖLGESİNDE YÜRÜR DE KENDİ GÖLGEM SANIRMIŞ

Mister Zübük "Elimizi uzatmağa hazır, kararlı ve azimliyiz,, dedi

Uçaktan iner inmez Mr. Zübük'ün ilk sözü Türkçe olarak "Maşallah!,, demek oldu

Ankara'nın taşına bak, 2 (Bizim Bülent bildiriyor) —

Uzun zamandır memleketimizi ziyareti beklenen ve ziyaret ha zırlıkları yapılan Mr. Zübük, dün özel uçağı ile Etimesgut hava alanına gelmiştir. Uçağın kapısı açılır açılmaz, önce içeriden sı cak hava dışarıya fırlamış, sonra dışarıdaki ılık ve samimî hava içeri girerek, iki dost memleke tin havaları birbirine karışmıştır. Dışişleri Portakal Dairesi mensup ları, uçağın gecikmesi sebebiyle ayakta beklemekten yorulmuş ol duklarından, salonda dinlendikle ri sırada, uçak âniden gelmiş ol duğundan, koşarak karşılamaya yetişmişlerdir.

Mr. Zübük, uçaktan inerken, uçak kapısının tavanını başına vurmuş, ve merdivenden iner in mez, türkçe olarak, «Maşallah.. yavaş yavaş.. inşallah..» demiştir

Bu sözler yardım için ümit ışı reti sayıldığından, karşılayıcılar tarafından coşkun şekilde alkış lanmıştır.

Mr. Zübük, hazır bulunanlara, «Elimizi uzatmağa hazır, karar lı ve azimliyiz» demiştir. Bunun üzerine, kendisine kalabalıktan eller uzanmış ve Mr. Zübük, ce binden çıkardığı bir kâğıdı en ön de uzanmış elin avucuna bırak mıştır. Bunun bir çek olduğu sa nılarak, sevinç tezahürleri göste rildiği sırada, Mr. Zübük «La decesi..» diye bağırmış, boş kâğı dı avucunda buruşturan zat «Ak limdal» diye bağırmışsa da ha kemler kendisine geç kaldığını bildirmişlerdir.

Mr. Zübük, «Memleketimize ayak basmakla ne iyi yaptım» demiş ve müteakiben yürümüş tür ve bilâhare bizimkiler de yü rümüşlerdir. Çok güzel ve dostça yürünmüştür.

Mr. Zübük, gazetecilere «Nâzik davet üzerine geldim. Bu resmî ziyaretin maksadı turistik bir ge zidir» dedikten sonra, hazıruna «Bu kadar yaşadım, ama sizin gibi aslanlar görmedim» diyerek, en yakınında bulunanın sırtını sıvazlamış ve «yiğitler! Tosunlar! Aslanlar!. Koçlar!. Fedakârlar!. cefakârlar!» diye bağırmıştır. Bu sözler tezahüratla karşılanmıştır.

Bundan sonra faytona binilerek şehre gelinirken, yolda halkın iç ten ve dıştan gelen coşkun teza hüratı ve alkışlarıyle karşılanmış tır. Bu arada bir işçi, kendisine geliri bol adam süsü vererek, her nasılsa kalabalığı yarıp elindeki kurtulmuş ve Belediyeye açıştırtığı «Gökay Kitaplığı» ile de adı nı ölümsüzleştirmiştir. Kitapları nı, Belediye memur ve işçi evle rine ucuz kirayla depo eden ada mın, bu kitaplara hangi yollarla sahip ve kitapların ne değerde olduğunu düşünmeyi okurlarını za bırakıyoruz.

Hoş, adını ölümsüzleştirmek için, bu, Gökay'ın becerdiği ilk iş de değildir. Belediye Başkanıy ken, Gülhane Parkına İstanbula Belediye Başkanlığı yapmış olan ların hepsinin sırasıyle büstlerini diktirmiştir. Tevazusundan kendi büstünü diktirmemiştir ama, bun dan sonra, İstanbula gelecek Bele diye Başkanları da artık şey de ğiller ya, onlar da sıranın kendi lerine gelmesi için, F. K. Gökay'ın büstünü diktireceklerdir elbet. Böyle Gökay büstüyle, üstüyle, al tıyla, oturduğu vali konağına ki ra vermemekle, kira borcunu ön kâr etmekle daha canlı canlı ya şarken, büyük ölümsüzler kervanının önünde giden küçük bir istidayı Mr. Zübük'e uzatmıştır. Sonradan bu işçinin Mr. Zübük'ü bizim ilgili makamlardan biri zannettiği anlaşılarak, karakolda ifadesi alınmıştır.

Mr. Zübük, kendisini alkışla yanlara arabadan elini sallamış tır. Mr. Zübük, otele yerleştirildikten sonra, resmî ziyaretler baş lamış, törenler yapılmış ve ziyafetler verilmiştir.

ŞİMDİ NE OLACAK?

Gazetemizi makineye verirken aldığımız en son habere göre, Mr. Zübük'ün ikamet müsaadesi tem dit edilmemekte ve kendisine 24 saat içinde karasularımızı, gökha valarımızı ve deniz kıyılarımızı terketmek mecburiyetinde oldu ğu; aksi halde Belediyenin kendi sinden tabela vergisi cezası alaca ğı tebliğ edilmiş bulunmaktadır. Kendisine bu hususu sorduğumuz içişleri Bakanı, «benim bundan malûmatım yok, Etyemez kara kolu komiseri böyle bir karar al dı» demiştir. Şimdi ne olacağı bilinmemektedir.

Ne oluyoruz yahu?

Şu haberi CHP li bir dergiden aynen alıyoruz:

Bu iri kıyım adamlar Amerika Cumhurbaşkanı Yardımcısı Lydon Jhonson' un Buddy — Guard'larıydı. Aralarında Eisenhower ile bir likte gelenleri de vardı. Buddy — Guardlar Balkı'n 7. katına yerleştiler.

Odaların hazırlanmasıyla birlikte otel idaresi 7 inci katı F.B.L.'nin G — Man'leri getirdikleri özel atletlerle başta Başkan Yardımcısı Jhonson'un kalacağı 701. numaralı

(Devamı Sa. 7 Sü. 1 de)

BAŞYAZI

Nereye gidiyoruz?

Lüpüllah CUPPADAK

İster münevver olsun ister halktan bir vatandaş olsun, bugün herkesin memleketimizin vaziyeti hakkında bir nebzecik düşünmesi icap etmez mi? Şüphesiz eder. Mâdemki eder de peki neden etmiyoruz? İşte, meselenin can noktası burasıdır. Acaba içimizde kaç kişi memleketin nereye gittiği üzerinde ciddî olarak düşünmektedir?

Filhakika bugün her vatandaşın gerek kendi kendine ve gerek vatandaşların birbirlerine «Nereye gidiyoruz?» diye sorması icap eder ki, memleket gemisi rotasından çıkmasın ve hükûmet ikaz edilsin; vatandaşlık vâzifesi de işte budur.

Maalesef öyle vatandaşlar biliyoruz ki, sabahleyin evlerinden çıktıkları zaman bile nereye gideceklerini bilmiyorlar. itiraf edeyim ki, bunlardan biri de benim.

Eğer bizler, bir vatandaş olarak nereye gideceğimizi bilmezsek hükûmet nereden bilsin? Biz her şeyi hükûmetten bekliyoruz. Şurası muhakkak ki bir hükûmet, ayrı ayrı her vatandaşın nereye gittiğini bilemez; çünkü her vatandası takip için polis kadrosu kâfi gelmez. Demek ki biz polise ve emniyet makamlarına yardımcı olmak için birbirimizi takip ederek ihbar etmeliyiz ki, memleketin nereye gittiğini bilerek hükûmet de ona göre icap eden tedbirleri alsın.

İnsan-ı kâmil odur ki, daima nereden gelip nereye gittiğini düşünür. Bu mevzuda vatandaşlarımızın vaziyetlerini öğrenmek için, yaptığım anket mahiyetindeki ilmî tetkikatın neticesi maalesef çok sayısı teessüftür. Meselâ, memleketin durumunu anlamak için bir vatandaşa «Nereye?» diye sorduğum zaman, ne cevap verdi bilir misiniz: «Hamama!» Ben ona memleketin nereye gittiğini soruyorum, o bana, hamama, diyor.

Çok teessüfe şayan doğrusu. Bir vatandaş veya bir vatandaşlar grupu hamama gidiyor diye, bundan memleket hamama gidiyor neticesi çıkarılamaz.

Başka bir vatandaş da aynı sualime —çok effedersiniz «Sana ne ulan?» diye cevap verdi, Başka biri de —söylemekten teeddüp ederim— «Ellinin körüne gidiyorum!» dedi. Ne acı!.. Halbuki hızlı hızlı yürüyen bu vatandaşımızın yürüyüşünden çok memnun olmuş, onu büyüklerimizin «Çalışalım!» nâsihatini dinleyen bir vatandaş sanmıştım. Arkasından bakınca, iki eli bıçaklarının arasında Taksim'deki Umumî helâya girdiğini gördüm. Bu vatandaş bana «elinin körüne gidiyorum!» diyeceği yerde» «Sıkıştım, helâya gidiyorum» diyemez miydi!.. Bu da gösteriyor ki, memleketin nereye gittiğinden bihaberiz.

Bir akşam vapurda, salondaki insanlara şöyle baktım da, acaba bunların içinden kaç tanesi, memleketin nereye gittiğini biliyor, diye düşündüm. Emindim ki hiç birinin böyle bir endişesi yoktu. Nitekim «Nereye gidiyoruz vatandaşlar?» diye sorduğum zaman «Kadıköy'e!» diye cevap verdiler. Ne elim bir hâlimiz var... Kendilerini ikaz için «Ben size vapuru sormuyorum, memleket nereye gidiyor?» dediğimde yanımda oturan bir zat «Memleket hiçbir yere gidemez, olduğu yerde duruyor!» dedi.

Bu vurdum duymazlığımızın sonu nereye varacak? Nereye gidiyoruz?..

GÖKAY İÇİN İMAR VE İSKÂN BAKANLIĞI BİÇİLMİŞ KAFTANDIR

İMAR Başkanı dediğin adam, önce kendini imar edecek; İskân Bakanı olacak adam, önce kendini iskân edecek ki, sonra da imar sırası yur da, iskân sırası halka gelsin. Bu bakımdan Ord. Prof. Dr. F. K. Gökay, hayatında ilk defa ehliyetli bir işin başına getirilmiştir. Kira ödemeden, hem de aylık 30 lira kirayı sekiz yıl ödeme den Vali Konağında yan gelip oturmasını beceren bu adam, elbette İskân İşlerinin uzmanı sayılmalıdır.

İstanbul Vali ve Belediye Başkanlığı sırasında, dar gelirli Bele diye işçi ve memurları için Saraçhanebaşında yaptırılan blok apartmanlardan kalörîferli bir daireyi sudan ucuz bir kirayla tutup, kışın soğuktan dişlemeleri için kitaplarını bu kalörîferli daireye yerleştirmişti. Öteyandan, kendi malı apartmanları, konakları, yalıları da başkalarına en yüksek kirayla vermişti. Şimdi o kitapları Belediyeye armağan ederek, böyle ce kitap deposu kirasından da

TAŞLAMA

Özzümün malı

Türkiyeye gelen Amerikan Başkan yardımcısı Jhonson bizimkilere şöyle demiş:

— Sizin güvenliğiniz bizim güvenliğimizdir. Sizin hürriyetiniz bizim hürriyetimizdir.

Türkiyedeki bir İranlının gözüne kestirdiği bir güzel kadına nasıl diller döktüğünü biliyorsunuz... Kadına anlatıyormuş:

— Senin malın benim olacak. Özzümün malı özzümün olacak. Senin tümenin benim olacak, benim tümenim benim olacak. Senin tükkânın, hanın hamamın benim olacak, benimki özzümün olacak. Arada sen — men kalmayacak...

Cömert hovarda böyle demiş. Çok cömert Mr. Jhonson da.

—Sizin hürriyetiniz bizim hürriyetimiz olacak.

Yoo.... razı değiliz Bizim hürriyetimiz onların olacağına, onların hürriyeti bizim olsun. Olamazsa:

— Seninki senin ola, benimki benim ola...

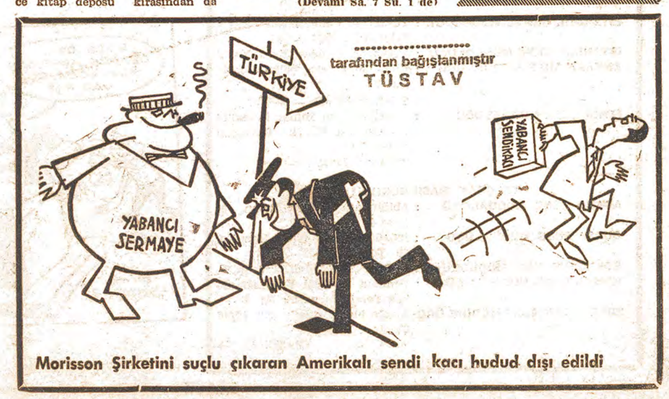

Morisson Şirketini suçlu çıkaran Amerikalı sendi kacı hudud dışı edildi

Yoo, Kuyruğa El Sürmek Yok!

Uzaya adam göndermek sevdasına kapılan Ord. Prof. Horasanlı Haydari Cabbar, uzun uğraşmalardan sonra uzay gemisinin bütün eksiklerini tamamlamıştı. Kazana bir kibrit çakıldı mı, uzay gemisini tutabilirsen tut!

Uzay gemisini bir gelin gibi süslemişlerdi. Dâvetliler durmadan etrafında tur atıp hayret dolu gözlerle bakıyorlardı. Bu uzay gemisini çimento fabrikasında imal etmişler...

Kuş uçurtmuyorlar. Uzay gemisinin etrafını tel örgü ile çevirmişler. Giriş kapısında da «Buraya girmek yasaktır. Sigara içmek memnudur.» diye levhalar asmışlar.

Tarihi tören başlamak üzere idi; bir bay,

— Büyüklerimizin büyüğü henüz gelmediler! dedi.

Bando durmadan marşlar çalıyordu. Şimdi de «Çıktık açık alınla» yı tutturdu bando.

Kalın enseli bir büyük,

— Ben bu gazele çok kesilirim! dedi. Bu gazel büyük bestekâr Himlerindir.

Yanındaki kalantor,

— Ah beyefendi; dedi. Himler güzel zurna çalarmış..

Herkesin kimlikleri bir bir kontrol edildi. Şeylerin kimliklerini kontrol etmek doğru değildi ama, emir öyleydi.

Bütün dâvetlilere birer külâhnâne sekeri ikram edildikten sonra, Ord. Prof. Haydari vakur adımlarla uzay gemisine doğru ilerledi. İki dakika geçti geçmedi tören başladı. Uzay gemisinin kazan kapağını zorlıyan Haydari, hiç renk vermeden yere yığıldı. Güçlükle kalkıp tekrar kapağın kulpuna yapıştı, uğraştı, uğraştı... Bu sefer arka üstü yere düştü. Silvariler gibi indim indim yaptıktan sonra;

— Ben ömrümde böyle çifte yemedim! dedi.

Uzun bir araştırma sonunda durum anlaşılmıştı. Uzay gemisinin ateşleme kazanının içine bir merkep yan gelmiş yatmış.

Mikrafona gelen bir adam,

— Bütün kimlikler tekrar gözden geçirilecektir, diye seslendi.

Bu kontroldan sonra giriş kapısının sol tarafına «Buraya merkepler dahi giremez» tabelası asıldı. Etrafa bir kat daha tel örgü çekildi.

Ziyafet salonundan dönen dâvetlileri merkepler karşıladı. Tel örgünün içi merkeplerle dolmuş. Her adım başında bir merkep. Bazıları kaşınıyor, bazıları da anırıyor... Kimileri de uzay gemisinin etrafında tur atıp duruyorlar. Ortalığın kalabalıklaştığını gören aklı başında olan merkepler yavaş yavaş tel örgünün dışına çıkmağa başladılar.

Tören tekrar başladı. Haydari büyükleri teker teker selâmladı ve ağır adımlarla uzay gemisine doğru ilerledi. Kazanın içerisine bir göz attı, gördü ki, ızgaraların üzerine boz bir merkep uzanmış. Asistanlarını yanına çağırdı. Bir saate yakın uğraştılar, ama merkep

ŞAKİR BALKI

hazretleri oralı olmadı, inadına kendisini yayıyor...

Bir bilim adamı,

— Bu merkep buradan çıkar ama, dedi, önce sağ ayağını bir urganla bağlamalıyız...

Uzay Doçenti Ayyaş Tarık,

— Hiç kafa patlatmayın, dedi. Bu merkebin burnuna bir damla rakı koklatayım, bak o zaman nasıl çıkar..

Bir Ord..

— Bana sorarsanız, dedi; kuyruğuna bir kement atıp çekelim..

Kerli ferli bir bay,

— Yoo, diye bağırdı. Kuyruğa hiç dokunmak yok. Hayvan millet inin kuyruğuna bastınız mı, hart diye ısırıverir.. Kuyruk bu! Benim kuyruklara çok saygım vardır.

Boz bir merkep işleri altüst yaptı. Top sakallı bir daha,

— Tamam buldum; dedi. Kazanın içerisine filit sıkalım..

Beriki güldü,

— Ne o, dedi, pire mi geberti yorsun?

— Bu merkep başka türlü ima na gelmez...

— Gelir, bak nasıl gelir..

Öyleyse göster kendini..

Adam kazanın başına geçti, uğraştı didindi. Ama netice alamadı. Duruma içerliyen bir bay,

— Hiç uğraşmayın, dedi, çıkmaz. İlim yüzünden iğne ile ipliğe lönmüş olan Kâzım,

— Bir torba saman getirin, bakalım çıkar; hem oynayarak, diye fikrini söyledi.

Bir çuval saman getirdiler. Samanın yüzüne bile bakmadı. Üç numaralı büyük oturduğu yerden koşar adımlarla geldi. Izgarının kulbuna yapıştı başladı asılmağa. Ord. Prof. Haydari,

— Yukarı basın, dedi.

— Başıyorum, yeter mi?

— Az daha..

— Nasıl?..

— Beyefendi, şimdi sağa basın bakalım..

— Bastım..

— Kuvvetli basın..

— Tamam, şimdi de yukarı..

— Oldu mu?

— Olmadı, on derece seğe kaldırın kulbu..

— Nasıl?

— Sağa, sağa..

— Tamam mı?

— Sayın beyefendi, sağa diyorum, sağa...

— Kaldırıyorum işte..

— Yahu sen, beyefendi ne yapıyorsunuz? Sağ şu taraf..

Gözlüklü bir zat,

— Bu merkep dışarı çıkar ama

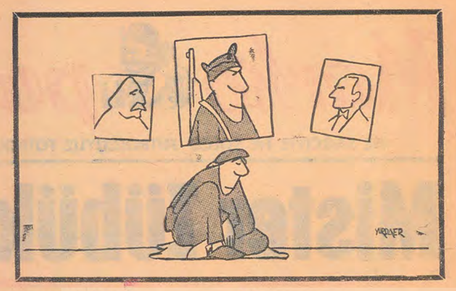

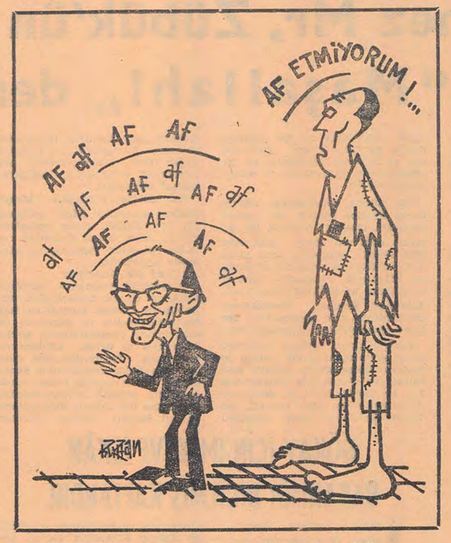

söyle yaparsak, dedi.

Büyüklerin büyüğü sokuldu,

— Ne o? dedi. İslim gelmedi mi?

Horasanlı Haydari ezilip büzülerek,

— Kazanın içerisine bir şey uzanmış, beyefendi, dedi. Onu dışarı almağa uğraşıyoruz.

Duruma çok içerliyen büyüklerin büyüğü,

— Ben o namussuzun şimdi anasını ağlatırım; dedi ve işe girişti.. Durmadan mandala basıp duruyor. Kan ter içerisinde kaldı. Mandalları güreşiyor adeta.. Mandal ikiblklüm oldu ama, netice yok... Durumdan hoşlanan öbür büyükler de,

— Bravooo beyefendi..

— Kendinizi fazla yormayın Haluk bey...

— Ben böyle güçlü kuvvetli adam görmedim..

— E vallahi aşkolsun beyefendi ye!

— Pes, pes!..

Bu sözleri işiten büyükler büyüğü büsbütün arslan kesildi. Şimdi de kazanın kulbunu bıraktı merkebin kuyruğunu tuttu. Beyefendi kendisinden geçti.. Merkep kızdı, ama beyefendi de kızdı.. Nasıl oldu, merkep ani olarak bir hamle yaptı, beyefendiyi kazanın içerisine alıverdi. Büyüklerin büyüğünden umudunu kesen diğer büyüklerden biri kazanın ağzından içeriye bakarak,

— Ulan eşşek oğlu eşşek! dedi. Kuyruğa bu kadar asılacak ne vardı?

Bir başka büyük,

— Cezasını çeksin bırak, dedi, bu ceza az bile o hırboya..

Ortalık büsbütün karıştı. Bir ilim otoritesi,

— Merkep milleti güzellikten anlar, dedi; hiç boş yere kafa patlatmayın..

Bir Ord. sırıtarak,

— Bir nutuk asılın, bak bu boz merkep nasıl imana gelir, dedi.

Merkep büyüklerin büyüğünü iki ayağının arasına aldı durmadan sıkıştırıyor.

Haydari,

— Ah, dedi. Izgarının şu tokmacığını aşağı bir alabilseydik, işler böyle karışmıyacaktı.

Koşar adımlarla uzay gemisinin yanına sokulan bir bekçi,

— Benim esaslı bir fikrim var!, diye seslendi.

Kimse yüzüne bakmadı. Üçüncü maralı büyük,

— Ulen, dedi, senin ne fikrin olabilir?..

Bir başka büyük,

— Bu kadar ileri kafalı kimselerin arasında senin ne fikrin olabilir?

Uzay Doçenti Ayyaş Tarık bekçiyle biraz ilgilendi;

— Söyle bakalım o esaslı fikrini, dedi.

— Söylerim ama bana ne verecksinizi?..

— Ne istersen..

— Atmaaaa!...

— Yahu, sen hele fikrini açıkla bakalım..

— Açıklamam!..

— Pekiy, sen ne istiyorsun?

— Maaşıma zam!

— Tamam, yaptık gitti..

— Bir kat elbise..

— O da oldu..

— Ama uyutmak yok ha?

— Yok, yok...

— Sonra efendime söyliyeyim, bir de lojman..

— Bu da tamam.

Tüm dâvetliler bekçiye bakıyorlardı. Bando Şefine,

— Bir yem borusu öttürün! diye bağırdı..

Yem borusu ötsr ötmez, bütün dâvetliler yemek salonuna geçtiler. Bekçi, önce beyefendiyi daşarı aldı. Sonra da merkebe «hööstı be, höst len, höööössst be» diye bağırdı. Merkep kulakları yukarı dikerek tıpış tıpış uzay gemisinin kazan bölmesini terk etti.

Bekçi,

— Merkep çıkarmanın da bir usulü vardır, dedi; kıs kıs alay ederek yürüdü.

Evde kalmış

Evde kalmış bir kız telefonu açıp heyecanla konuşmağa başlar:

— Alo! hemen yetişin. bir deli kanlı merdivenle odama girmek istiyor.

— Yanlışınız var bayan. burası itfaiye merkezi. Sizin polise baş vurmanız gerekir.

— Sizin yanlışınız var asıl, deli kanlının merdiveni kısa olduğu için itfaiyeye telefon ediyorum!

Burdayım!

Korkunç bir kaza geçirdikten ve sekiz gün komada yattıktan sonra. kendine gelen bir adamcağız, çevresine bakınıp. «Neredeyim ben? Yoksa cennete mi geldim?» diye sorar.

Başında beklemekte olan karısı cevap verir:

«Ben burdayım kocacığım!»

REKLÂMLAR İÇİN EN İYİ VASITA GAZETE VE DERGİLERDİR.

GAZETE VE DERGİLER İÇİNDE DE EN GÜVENİLİR ARACI BASIN İLÂN KURUMU'dur.

İSTANBUL GENEL MÜDÜRLÜK : Türkocağı Caddesi No. 1 Kat 3 Telefon: 224334 — 35
İSTANBUL ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ : Türkocağı Caddesi No. 1 Kat 3
ANKARA ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ : Ulus İşhanı «E» bloku No. 41 Kat 2 Telefon: 105817 — 105787
İZMİR ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ : İkinci Kordon Mimar Kemalettin Caddesi Küçük Kardiçali Han Telefon: 23911

TELGRAF: BASINKURUMU
ADANA ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ : Abidinpaşa Caddesi Remo İşhanı 46
BURSA ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ : İnönü Caddesi Aysan Han No. 20 Telefon: 2552
ESKİŞEHİR ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ : PORSUK İŞHANI KAT 2 No. 1
KONYA ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ : İstanbul Caddesi Yusufağa Sokak Terzioğlu paşajı No. 1
ZONGULDAK ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ: Amele birliği pasajı No. 15/16 Telefon: 2036

(BASIN 14347)

TEK DELİK

Aziz Nesin'in Romanı

- 30 -

Vasil birgün bana,

— Yarın münakaşaya «eksiltme»ye gireceksin! dedi

Gazetelerde münakaşa ilânları görürdüm ama, ne olduğunu bilmezdim.

— Ne münakaşası? diye sordum.

— Askeriyenin yağ münakaşası, dedi.

— Bildiğim bir iş değil... dedim.

Güldü,

— Beraber gideceğiz, öğrenirsin... dedi.

Ertesi gün öğleden sonra Askeri Satınalmaya gittik. Bizden başkaları da vardı. Oradakilerin bir kısmını tanıyordum. Komşumuz yağcı Hacı Salih de oradaydı.

Münakaşa kapalı zarf usuli ileydi iki kışla askerin bir yıllık yağ ihtiyacı, oradaki müteahhitlerden birinin üstüne kalacaktı. Hangi tüccar daha ucuza yağ vermeyi teahhüt ederse iş onun olacaktı. Resmen dükkân sahibi tüccar ben gözüktüğüm için münakaşaya da ben girecektim. Elimizdeki şartnamede yağın vasfı ve ihtiyaç miktarı yazılı idi. Bir yılda sekiz ton yağ verilecekti. Hepimize zarflar verildi. Kâğıda yağın kilosunu kaçtan satacağımızı yazıp zarfa koyup, kapalı zarfı verecektik. Aklımda kaldığına göre o zaman perakende olarak yağın kilosu 160 kuruş filândı. Biz, yüz yirmiden, yüz kırktan getirtiyorduk yavaş yavaş işi benimsemeye başladığımdan artık kendimi de yağ tüccarı saymağa başladığım için kendi kendime hesap ediyordum. Biz toptan yüz yirmiye aldığımıza göre yüz elliden satabilirsek kilo başına otuz kuruş, sekiz ton da yirmi dört bin lira kazanılmış olacaktı. O zaman en iyi en büyük apartımın yirmi bin liraya alınıyor. Bir kalemde yirmi dört bin lira kazanç..

Vasil yanımdaydı yüzüme baktım,

— Yüz otuz yazayım mı diye sordum.

— Deli misin sen? dedi.

Yazacağım fiyatı az buldu sanarak,

— Yüz kırk mı? dedim.

Vasil alaylı alaylı gülüyordu. Mahcup olarak,

— İyi ama Mösyö Vasil, dedim, biz daha yüksek fiat yazarsak, başkaları da ucuz teklif eder, iş onlarda kalır.

Vasil,

—(Seksen, seksen... diye fısıldadı.

— Yüz seksen mi? Sen bilirsin ama Mösyö Vasil, çok tur.. dedim.

Benimkisi de işgüzarlıktı. Kulağımın dibinde sert sert,

— Seksen, seeksen.. diye fısıldadı.

— Nasıl olur Mösyö Vasil?

— Yaz sen yahu!..

Sanki mal sahibi ben mişim gibi,

— İyi ama zarar ederiz.. dedim.

— Seksen yaz kardeşim.

— Biz yüz yirmiye alıyoruz, seksene nasıl satarız?

— Yahu sen yaz!

— Ben senin çok iyiliğini gördüm, zararını istemem..

— Yahu yaz.. Seksen yaz!..

— Ben karışmam, al sen yaz!

— Çattık... Müteahhit sensin, sen yazacaksın.

— Göz göre göre zarar olur mu Vasil? diye bağırdım. Salondakiler dönüp bize baktılar.

— Zarar edecek olan ben değil miyim, sana ne! dedi.

Orası öyle... Kâğıda seksen kuruş diye yazdım ama doğrusu, istemiyerek yazdım. Zarfı kapayıp verdim. Az sonra açılan zarflardan teklif edilen fiatlar okunuyordu. En ucuz fiat ben teklif etmiştim. Seksen kuruşa yağ teahhüdünün bende kaldığı duyulunca gülüşenler oldu.

Vezneye teminat parasını yatırdık. öbür müteahhitler Vasil'i tebrik ediyorlardı. İçlerinden biri yanağıma bir mâkas atarak,

— Bende de böyle bir arslan olsa, ben yağı kırk kuruştan satardım...

İyice işkillenmiştim. Dükkâna dönünce,

— Mösyö Vasil, seninle ciddi olarak konuşacağım.. dedim.

— Sen bana, yüz yirmi kuruştan aldığımız yağı nasıl seksen kuruştan satacağımızı anlatsana!

— Sözle anlatılmaz. Ne kadar anlatsam boşuna anlamazsın. İşin içine girdin mi anlarsın..

— Bir hesaba göre kilo başında... altmış kuruş zarar..

— Zarar olmaz, ama kâr az olur..

Başka bir gün Hacı Salih'in oğluna sordum. Oğlan alaylı alaylı,

— Vasil askerleri çok sever de, dedi, onun için ucuza veriyor. Askerlerden de kazanmayıversin...

Kışlaya yağ vermiye başladık. Levazım Amirliğinden muamelesini yaptırdıktan sonra, yağı kendim götürüp askeri erzak ambarına teslim ediyorum.

İlk günlerdeki hesaba göre zarar ettiğimiz muhakkaktı. Aldığımızdan ucuza yağ satıyorduk. Birgün Vasil, iki araba patates satın aldı. Patates çuvallarını ardiyeye doldurduk.

— Ne olacak bunlar Mösyö Vasil? dedim.

Gülerek:

— Patates ticaretine başlıyacağız! dedi.

O günden sonra da her üç—dört günde bir birkaç araba patates almağa başladı. Durmadan patates alıyorduk, ama hiç patates sattığımız yoktu. Bizim ardiyeye aldığımız patateslerin sığmaması lâzımdı. Ne oluyordu bu patatesler? Biraz kurcalayınca işi öğrendim. Vasil'in kimyager olan oğlu, patateslerden yağ yapıyordu. Patatesleri kazan da kaynatıp püre yapıyor, içine daha bilmediğim bir şeyler katarak yağ haline getiriyordu. Ben bunu öğrenince

— Arkadaş ben bu işde yokum! dedim.

Vasil:

— Bunda bir kötülük yok ki... dedi.

— Daha ne kötülük olsun, yağ diye patates ezmesi satıyorum.

— İyi ama patates vücuda zararlı değildir ki... Gâyet besleyicidir.

Kimyager olan oğlu, patatesin terkibini anlatmaya, içinde ne nisbette nişâsta, glikoz, hattâ yağ bulunduğunu sayıp dökmeğe başladı. Sonra da:

— Kimya ilmi günden güne inkişaf ediyor, dedi, biz neden kimya ilminin inkişaflarından isifade etmiyelim. Meselâ Almanlar kömürden et, kemikten şeker, tahtadan un yapıp bunu Alman milletine yediriyorlar. Kötü bir şey olsa hiç kendi halkına yedirirler mi? Çünkü onu yiyenler; meselâ kömür yediklerini bilmiyorlar ki, tıpkı et... Sen et ye de, yediğin et neden yapılmış olursa olsun...

Adamın dedikleri, ilmî bakımdan izahları bana makul gelmeğe başlamıştı.

Vasil:

— Biz gene namuslu insanlarız, dedi, ya münakasa başka bir tüccarın üzerinde kalsaydı, daha mı iyi olacaktı. Hiç olmazsa biz yağa patates vesaire karıştırıyoruz; onlar hiyle karıştıracaklardı. Biz gıda maddelerine hiçbir zaman hiyle karıştırmayız, günahtır, biz Allah'tan korkarız.

— Pekiy, hiyle nasıl oluyor? diye sordum.

— Hiyle, bir gıda maddesinin içine yenilmiyecek, zararlı maddeler karıştırmaktır. Bizim yerimizde başka bir müteahhit olsa yağa meslâ, ağır gelsin diye toprak, yağlı kil vesaire katar. Halbuki biz patates ezmesi, yumurta, iç yağı, makine yağı, vazelin filân katıyoruz; bunların hepsi de insan vücudüne lâzım ve faydalıdır. Bir tarihte, bu konşumuz Hacı Salih var ya, yağ diyerek öyle karışık ve zararlı maddeleri satmış ki o yağdan yiyenlerin hepsinin, erkeklikleri kesilmiş. Sonradan bazı doktorlar, nüfus tahdidi için ilâç olarak bu yağın terkibini öğrenmek istediler de. Hacı Salih bir türlü o terkibi bir daha bulamadı, öyle karmakarışık şeyler doldurmuş ki, sonradan neler doldurup katıştırdığını bir türlü hatırlıyamadı. Yoksa o ilâç tan dünyanın parasını kazanacaktı. Ne olacak cahillik...

Kimyager oğlu:

— Biz, hangi maddeyi ne kadar kilo kattığımızı gayet iyi hesap ederiz... dedi.

Babası da:

— Biz, namuslu insanlarız, dedi, namuslu tüccarız. Bu zamana kadar öğrenmedinse, git piyasada istediğine sor. Piyasada daima itibarımız ve kredimiz vardır. Bizde hiç kimsenin beş kuruş alacağı kalmamıştır. Otuz yıllık tüccarım, bugüne kadar bir kere bile protesto olmadım. Bonolarımı zamanında ödérim. Bütün piyasa bizim namusumuzu bilir.

— Dediklerinizi doğru, dedim sizi çok iyi anlıyorum. Ama...

— Aması ne?

— Sizin yağa patates kattığınızı alıcı bilmiyor ki...

Vasil de oğlu da kahkahalarla gülmeğe başladılar; gülmekten gözlerinden yaşlar boşanmıştı.

Vasil:

— Yahu, amma da safsın, dedi, seni bilirdim ama bu kadar da değil... Katkılı yağ verdiğimizi hiç bilmez olurlar mı?

— Nerden biliyorlar? Söylediniz mi?

— Söylemeye ne hacet... Biz, kilosu seksen kuruştan yağ satıyoruz. Bu adamlar hiç mi kendi evlerine bakkal dan yağ almıyorlar? Hâdi, ihtiyaçlarını biz karşıladığımız için, bakkaldan alış—veriş etmiyorlar diyelim, konu komşularından da bakkalda yağın kilosunun iki liradan satıldığını hiç duymadılar mı? İki liraya satılan yağı biz onlara seksen kuruştan veriyoruz. Bu ne demektir? İki liralık yağ, olsun yüz seksen, olsun yüz altmış olsun, yüz yetmiş... Hiç seksen kuruş olur mu? Seksen kuruşa kabul ettikleri ne göre, elbet bunun içine bir şeyler katacağımızı da biliyorlar demektir. Bu adamların hepsi de akumuş, yazmış yorlar... Sen koskoca adamları budala yerine koyuyorsun... Seksen kuruşluk yağın içine de patates katılır, un katılır, makine yağı katılır, cevahir katılmaz ya...

Biraz biraz uyanır gibi olmuştum. Öyle ya, bu adam tüccar, elbet malından kâr edecek zararına satış yapamazdı ya...

— Demek biliyorlar... dedim.

— Ne demek!.. Tabii biliyorlar.

—Bile bile ha!...

— Tabii...

— Bunları böylece konuştunuz mu?

— Konuşmağa ne lüzum var, hakikat ayan beyan ortada. Bazı şeyler konuşulmaz.

Evet, ortadaki ayan beyan hakikati bir anlamayan benmişim demek ki...

İçimde düğümlenen bazı şüpheleri de çözmek için:

— Seksen kuruş yerine, meselâ yirmi kuruştan teklif yapsaydık, yine bizden yağ alırlarmıydı?

— Tabii alırlardı. Bedava versen gene alırlar. Bir de üste para versek daha çok memnun olurlar. Ama yirmi kuruşa indiremezdik. Çünkü kilo başına yirmi kuruş zaten bizim kazancımız. Yirmi kuruşa indirseydik, yağı vermeden gidip vezneden parayı almak lâzım gelir. Göz göre göre de olmaz. Onların da başlarında âmirleri var, razı olmazlar.

— Anlıyorum, dedim, peki biz hangi hesaba göre seksen kuruşa yağ satıyoruz?

Vasil:

— Sen o hususu hiç merak etme, dedi biz para işinde kırk paralık hiyle yapmayız, ticaret ahlâkında hiyle yoktur. Tenezzül etmeyiz. Meteliğine kadar hepsi hesap edilmiştir.

(Devamı var)

GÖKAY İÇİN İMAR VE İSKÂN BAKANLIĞI BİÇİLMİŞ KAFTANDIR

(Baştarafı 1'nci Sayfada)

yaratık mutluluğuna ermiştir.

29 uncu sayımızda, Gökay'ın İstanbul'da valî bulunduğu sekiz yılda, İstanbulun en iyi yerinde oturduğu 30 lira aylık kiralı valî konağına kırk para değil, on para bile kira vermediğini, kira için dâva açılınca, borcunu resmen inkâr ettiğini, mahkemede borçlu olduğu ortaya çıkınca da, kardeşi olan avukatının, borcun zaman aşımına uğradığını iddia ederek borcun çoğundan kurtulduğunu yazmıştık.

Gökay için zeki derler. Oysa, zekâ başka, kurnazlık başka.. Gökay gerçekten zeki bir adam olsaydı, kendisi için yazılanların hepsi doğru olduğuna göre, hiç olmazsa susmasını becerebilir, bu olayları, daha eskilerinde olduğu gibi «nisyan ile maluli» olan, «hâfızai beşer» e emanet ederdi. Yani, bu Gökay da ede ede ne emanet edecek, Türk gençliğine Cumhuriyeti emanet edecek değildi ya..

Hayır, o böyle yapmadı. Geçen sayımızda okuduğunuz sözümona açıklamasiyle, önümüze çanağını tutarak bizden cevap istedi.

Biz, Gökay oturduğu valî konağının aylık 30 lira kirasını sekiz yıl ödemedi, üstelik borcunu inkâr etti, daha üstelik zaman aşımına sığınarak borçtan kurtuldu, demiştik.

Gökay, sözümona açıklamasında da, bunların hiçbirine, hayır, diyemiyor. Ya ne diyor? İşte dediklerî:

a) Kendisinden kira istememişler ki versinmiş.

b) Valîlikten ayrılınca da kira istememişlermiş.

c) Başka idare âmirleri de lojmanlarda beleş oturtularmış.

ç) Borcu zaman aşımına uğramışmış...

Bu ne yanî?. cevap mı, açıklama mı?

Demek bir valî, daha yönettiği işin kanunlarını, tüzüklerini bile bilmiyor. Veh bu millete, vah

NE OLUYORUZ YAHU?

(Baştarafı 1'nci Sayfada)

daire olmak üzere o kattaki bütün odalarda yabancı madde aramağa başladılar.

Balin oteli G — Man'lerin tarassutu altındaydı. Türk polisi ile müştereken hareket eden F.B.I. mensupları bir taraftan da Esenboğada tetkikler yapıyorlar, Amerika Birleşik Devletleri Başkan Yardımcısı Lydon B. Jhonson'u ne şekilde koruyacaklarını tesbit ediyorlardı.

Buddy — Guard'lar bu şekilde hazırlanırken Balin oteli idarecileri de ne yapacaklarını şaşırmış durumdaydılar.

.....

Uzun boylu Amerikalı misafir yolun her kesildiği yerde arabasından iniyor, halkın arasına karışıyor. F.B.I. nın G — Man'lerini çok müşkül durumda bırakıyordu.

.....

Buddy — Guard'lar Jhonson ve İnönü'ye güçlükle yol açabiliyorlardı.

.....

Amerika Başkan Yardımcısını Sıhhiye ve Kızılayda bekliyenlerin ayaklarına kara sular inmişti. Hattâ «acaba bir şey mi oldu?» diye merak edenler de vardı.

.....

Nedir bunlar? Ne oluyoruz? Bu Amerika bizim dostumuz, müfte fikrimiz değil mi? Bu gelen adam da bizim büyük bir misafirimiz değil mi?

Sanki dost bir memlekete gelmemiş de, kendisine her yanda tuzaklar kurulmuş bir yere düşmüş.. Yoksa Büyük Amerika, küçük Amerikaya hiç mi güvenmiyor?

dı, kendisi için yazılanların hepsi doğru olduğuna göre, hiç olmazsa susmasını becerebilir, bu olayları, daha eskilerinde olduğu gibi «nisyan ile maluli» olan, «hâfızai beşer» e emanet ederdi. Yani, bu Gökay da ede ede ne emanet edecek, Türk gençliğine Cumhuriyeti emanet edecek değildi ya..

Hayır, o böyle yapmadı. Geçen sayımızda okuduğunuz sözümona açıklamasiyle, önümüze çanağını tutarak bizden cevap istedi.

Biz, Gökay oturduğu valî konağının aylık 30 lira kirasını sekiz yıl ödemedi, üstelik borcunu inkâr etti, daha üstelik zaman aşımına sığınarak borçtan kurtuldu, demiştik.

Gökay, sözümona açıklamasında da, bunların hiçbirine, hayır, diyemiyor. Ya ne diyor? İşte dedikleri:

a) Kendisinden kira istememişler ki versinmiş.

b) Valîlikten ayrılınca da kira istememişlermiş.

c) Başka idare âmirleri de lojmanlarda beleş oturtularmış.

ç) Borcu zaman aşımına uğramışmış...

Bu ne yanî?. cevap mı, açıklama mı?

Demek bir valî, daha yönettiği işin kanunlarını, tüzüklerini bile bilmiyor. Veh bu millete, vah vaaaah!. Okur—yazar bile olmayan Türk yurttaşı, yedi bini bulan kanunları bir bir bilmiş sayılmakta, kanuna göre bilmekle yükümlü tutulmaktadır da, koskoca duran, hem de Ord. Prof. Gökay, oturduğu valî konağına kanuna göre ayda 30 lira kira vermesi gerektiğini bilmiyor. Peki, onun bilgisizliğinin cezasını bu yoksul halk çekmek zorunda mı? Kimbilir daha onun gibi işine geleni bilip, işine gelmiyeni bilmiyen nice bilgiç idare adamlarının ayaziyeti idare etmeleri» yüzünden, bu halk ne kadar zarara uğrıyor.. Gökay, kira istememişler diye para vermemiş.. Çok iyi.. O sırada hangi lokantaya gitse, ye diği yemeğin, hangi terziye gitse diktirdiği elbisenin de parasını da istemiyeceklerdi diye, Gökay beleşten mi yaşıyacaktı?

Valîlikten ayrılınca, kirayı iste memişlermiş Ayol nasıl istesinler? Valîlikten ayrılır ayrılmaz, DP. nin birinci adamı olarak Bem Elçisi olmadı mı? Arkadan Yassıada sanığı.. Hem şu yüzden bu yüzden istenmedi, diye ala çaklı borçtan kurtulur mu?

Borç zaman aşımına uğramışsa, sebep yine Gökay'dır. Valî bulunduğu sırada, kirayı ödeme diği için, kendi kendisinden dâvacı olması gerekirdi. Böyle yapmamakla, borcunu zaman aşımına uğratıp ödemekten kurtulmuştur.

Altyanı bu altı bin lira.. O yere lere gelmiş bir adam, buncacık bir borcu inkâr eder mi? Haklı bile olsa, insan gazetelerin dil ne düşmemek için bu parayı öde yiverir. Ama altı bin lira Gökay için öyle değildir ki, bunun uğruna dillere düşmeyi bile göze almıştır.

Başka idare âmirlerinin de lojmanlarına kira ödemediklerini ihbar eden Gökay'ın iddiası doğruysa, kendisinin de içinde bulunduğu bir iktidarın, bu memlekette sosyal adalet sağlıyacağına ister inanın, ister gülün...)

Gökay ve onun gibilerin, gerçekleri açığa vurduğumuz için, bize söyliyeceklerini önceden bilmekteyiz. Daha eskiden de Gökay, Yeni Sabah'taki bir yazısın da, bunu söylemişti. Şunu peşin kendisine bildirelim ki, artık halk doğrudan başkasına inanmıyor.

Bekri Mustafa'nın cenazeye eğilip:

— Öbür dünyada burasını sorarlarsa, Bekri imam oldu de, anlar onlar... dediği gibi.

— Türkiye nasıl? diyenlere cevabımız kısadır:

— Gökay Bakan oldu, anlayın artık...

YARIŞMA Yazıları

Bir zamanlar

Biz evde sekiz kişiydik. En yaşlımız dedem, en genci miz ise bir buçuk yaşında ki kardeşimdi. Ben dört çocuktan en büyüklerideyim Ama allede be ni hiç sevmezlerdi. Bir tek babam, ara sıra sigara aldırmak için dışa rıya yolladığı zaman yaranmak için, yanlışımı iki parmağının ara sına alarak - Yaramaz oğlum be nim, diye gülümserdi. Yegâne şef kat kaynağım babam bile menfa ati olduğu zaman yüz gösteriyordu. Bana bu düşmanlığın nereden gel diğini bilmiyordum ama kabul et mek te istemiyordum Altı yaşın dayken kardeşimin koynunu kıl tes teresi ile kesip bir çuvala koyarak dereye atmam bir vahşetten ziya de, evde fazla yaşamalımış olmam dan ileri gelebilirdi ancak.

Dedem en çok küçük kardeşimi zi severdi. Hakikatten de en sevim limiz o idi fakat ben ne zaman kardeşimin yanına yaklaşıp onu se vecek olsam dedem koltuk altından gayet seri bir hareketle tabancası nı çekip bana doğru çevirir ve, — Kıpırdama yakarım. Ufacık ço cuğu elleme Bak yavrucak ne şi rin. O evimizin neşesi. Diyerek beni olduğum yere mıhlardı.

Gördüğünüz gibi sayın okuyucu lar, allede günler karşılıklı sevgi, itimat ve safkat ile geçiyordu. Bi zi bir arada tutan Allahın biz in sanlara ihtiyacı olduğu bu ulvi hislerdi.

Size kardeşim diğer fertlerinden de bahsedeyim diyorum.

Babamı dedimiz severdik. O, ica bında yumuşak tabanda sert, iyi bir insandı. Kimseyi kırmak iste mez, nasıl karşılarsa bir dediği mizi iki etmezdi Babam gençliğin de şaki imiş Sonradan o yorucu işi terkederek kendini morfin ve beyaz tozu çıkacağına vermiş. Hâlâ da o işde meşgul bulunuyordu. İşten dönünce bize neler getirirdi. Boy boy enjektörler zevkle paket lenmiş şırıngalar Daha neler neler. Evin içinde kimse ona «Şaki Ba ba» veya «Kaçakçı» «Morfinman» diye hitap etmezdi Bütün kardeş ler onu «Ç» babası efendi ba ba» diye çağırırdık. Bunun için annem bize her ay net 35 lira es yardı.

Size dedemden bahsmeden geçe mem. Eve ait hatıralarımı anlat mamın sebebi de zaten dedemdir. O uyurken çıt çıkaramazdık. Zira ak sakallı ama yanaklı bir ihti yarcık. Günün çoğunu tütün sar mak ve nargile indirmekle geçirir. boş vakitlerinde bir de pazar gün leri, yanına benim iki yaş küçüğü mü alarak ava çıkardı. Akşama doğru — Ot yorulduk diye gelir, mahmuzlu çizmelerini bize çekti rir, dolu tüfeğini bağı ucuna dayı yarak derin bir uykuya dalardı. O uyurken çıt çıkaramazdık. Zira dedemin şakası yoktu ve attığını vururdu.

Sizlere, benden üç yaş küçüğüm le babaannemden bahsetmedim. Onlar beraberce bahçenin bir ucun daki bahçıvan kulübesinde kalır lardı. Babaannem dedemle evlendi ğinin ilkbaharında ufak bir müna kaşa sonunda o kulübeye taşın mıştı, 46 yıldır o şirin bahçıvan kulübesinden ayrılmamış. Yanlız bayramda ve mühim günlerde ge lir, bize portakallı şekerler, keçi boynuzları getirirdi. Hepimiz «1 Temmuz 1962 Kabotas bayramı, «20 Aralık 1522 Rodos'un fethi», «3 Ağustos 1914 Almanyanın İngil tere'ye harp ilânı» yıldönümlerini gözlerdik. Babaannem beş vakit namazını bizde kılar, ramazanda iftarı bizde yapar ve bütün sene aptestini bizim helâda bozardı.

Annem ile babam misafir per verdiler. Biz çocuklar da misafir den hoşlanırdık ama çok seyrek misafir geldi. Dedemden çekin diklerini de söylüyemezlerdi. Halbu ki dedem misafir geldi mi onlara harp hikâyelerinden anlatır, hâlâ bozulmamış sesiyle kahramanlık türküleri mırıldanır, varsa çocuk larına şeker kuruyemiş verirdi. Fakat sululuğu asla affetmez, çe ker vururdu. Hiç unutmam bir gün kendi halinde ihtiyar bir ka rı koca oturup dertleşmeğe gelmiş lerdi, Annem onlara hâlis yemek kahvesinden pişirip, nâdir kullan dığı gümüş takımlar içinde getir mişti. Annem «buyurun» demeden kahveye uzandı diye, sessizce koy nundan sıyırdığı menemen bıçağını ihtiyar kadıneağızın sağ koltuk altına fırlattı. Sonradan buna çok pişman oldu ama kocasını da kan gütmesin diye bir punduna ge tirip temizledi. Olaya kaza süsü vererek 37 gün «başkalarının hu zurunu bozmak ve yaşamasına mâni olmak»tan hapiste yattı.

Bizim ev pazar günü görülmeğe değer. Annem herkesin sevdiği ye mekler, tatlılar yapar, meyvalar alır. Babaannem torunlarına kuru yemişler, kurabiyeler sırtlanır ge lir. Babamın muamelesi daha na ziktir. Arada bir şaka bile yapar. Istıkla bir şarlo tutturur. kardeş lerimle oyunlar oynar. Ben de elimden geldiği kadar evin neşesi ile uyarım. Dedem pazar olduğu için, evvelce de söylediğim gibi iki yaş küçüğüm ile vahşi hayvan avlamak için evin yamacındaki küçük fidanlığa gider. Dedemin ne avlıyacağını kestirmek güç ol makla beraber en çok, nadir bu lunan bir cins Afrika panteri ara dığını bilirdik. Her seferinde de hemen hep eli boş döner veya to pal bir kırlangıç, o olmazsa kör bir bıldırcınla eve gelir. usta avcı pozlarını takınarak kapıdan anne me — Bunları bir güzel tava yap da çoluk çocuk av eti tatsınlar di ye bağırırdı. O pazar avdan öğle ye doğru döndü. Hepimiz biraz ka yıtsız. biraz merak ile dedeme döndük. Dedem iki büklüm (de dem iki bükümdü) bastonuna da yanmış, bembeyaz top sakalını sı vazlıyarak ve kısık bir sesle —«Su» diye inledi. Dizlerinin bağı çözülür gibi yere yığıldı. Halsiz ihtiyarı yavaşça yatağına yatırıp çizmele rini çekip, yakasını gevşettik, tı fek. tabanca ve saldırmasını üze rinden alarak istirahate bıraktık. O sırada kulağımıza evin kapısı önünden bir kükreme geldi. Ku laklarımıza inanamadık. Ses bir daha duyulunca dedem doğruldu, gözlerini araladı yavaş yavaş ko nuşarak — Panteri kapıya bağla dım, Salarsanız vururum diyerek yastığının altından silâhını çekti.

Günler biribirini kovalayıp gidi yordu. Panter yanına yaklaşanı parçaladığı için ona uzaktan ek mek kırığı, bisküvit parçaları atı yorduk. Misafirin ayağı tamamen kesilmişti. Postacı eve kadar gele mediği için o bile mektubu posta ile yolluyordu (!) Bekçi. elektrik çi, sucu gelemez olmuştu. Hayvan ın şerrinden kurtulmak için konu komşu birer ikişer civar kasaba ve köylere göç ediyordu.

Panter en çok babaannemden çekinirdi. Babaannem hayvanın yanına gidip bastonunu vuracak mış gibi bir kaldırır, hayvan geri çekilerek gözlerini kırpıştırır ve köşesine gider. kıvrılır yatardı. Kasaba kısa zamanda tahliye olun ca bu belediyenin dikkatini çekti. Bizim aileyi dağıtıp, panteri de dinamitle attılar.

Mehmet ÇAMEL
ANKARA

Bu okurumuza yazı parası 50 lira postayla gönderilmiştir.

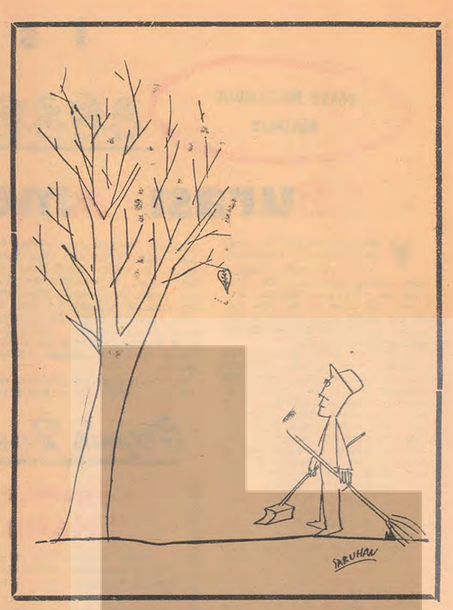

OKURLARDAN FİKRALAR

Yarışmaya gönderilip de, yarışma koşullarına uymayan yazılar içinde fıkralar da vardı. Bu fıkraların güzellerini yayınlıyor, gönderen okurlarımıza da armağan olarak kitap yolluyoruz. Aşağıdaki fıkraları gönderenlere postayla armağanları yollanmıştır.

PİYANGO

Yoksul bir kadının, güzel kızı. bir geziden, sırtında vizon kürkle dönünce, annesi şüpheyle:

— Nerden buldun? diye sormuş.

Kız da:

— Eşya piyangosu bileti almıştım, piyangodan çıktı.. demiş.)

O günden sonra kız, şık elbiseler giymeğe, pahalı mücevherler takmaya başlamış. Annesinin sorularına da, bunların eşya piyangosundan çıktığını söylermiş.

Soğuk bir kış günü, kız mangala eğilip, bacaklarını da açarak mangal ateşinde ısınırken, annesi:

— Aman kızım, demiş, ateşe o kadar girme, piyango biletini yakacaksın...

"."

DARPHANE

Vaktiyle Galata'nın ünlü yankesicilerinden Çamur Salih, manavda alışveriş eden bir adamın elinden, kesesini kapıp kaçar. Arkasından kovaladıkları için de kesedeki altınları bir bir yutup, keseyi de atar. Çamur Salihi, yakalar, kakakola götürürler. Üstü aranıp da altınlar çıkmayınca, kurnaz komiser, hintyağı içirttikten sonra, Çamur Salihi tanıkların önün de oturağa oturtur. Az sonra tın gır diye bir ses.. Biraz sonra bi tıngır daha: Tıngır, tıngır...

Pişkin yankesici komisere:

— Halit beyamca, der, ben neymişim de haberim yokmuş..

— Neymişsin sen?

— Baksana, içimde altın madeni varmış..

Komiser gülerek:

— Bre Salih, demiş, haydi altın madenini anladık, bir de için de darphane varmış ki paraları basıp basıp da çıkarıyorsun.

Muammer Kardüz
DÜZCE

Sağ - Sol

Bir müfettişimiz vardı; tetişe geldiği zamanlar, biz öğretmenlere bir geri ci gazetedeki yazıları okurdu.

Ders yılı sonunda beşinci sınıf sınavına da geldi. Tabiat bilgisi sınavına giren çocuk sıkılmış, sorulara cevap veremiyordu. Müfettiş onu açmak için, «Hadi bize bir şiir oku!» diyerek, kendisi «Biz kimleriz, biz Altay'dan gelen erleriz!» diye okumağa başlayınca, öğrenci: «O şiiri bilmiyorum» dedi.

Müfettiş, «Bildiğini oku!» dedi. Öğrenci, «Dinle çiftçilerin garip halini» diye ezbere bir şiir okumaya başlar başlamaz, müfettiş: «Yeter! Kan dolaşımını anlatı» dedi.

Öğrenci anlatmaya başladı:

«Vücudu dolanan pis kan, kalbin sağ kulakçığına, ordan sağ karıncığa gider, temizlenmek için sağdan akciğere gider. Temizlenip kalbin sol kulakçığına gelir. Sol da temiz kan vücuda besin taşır.»

Müfettiş birden dışarı çıktı. Az sonra gelen müdür, «Müfettişe ne yaptınız? Allahısmarladık bile demeden gitti..» dedi.

Müfettiş, öğrencinin, kalbin sağından pis kan girer, soldan temiz kan çıkar, demesine kızmış tı..

A. H.
ESKİŞEHİR

HIDO

Adı Hıdırdı ama köyünde ona Hıdo derlerdi. Kırk yaşlarında yoksul bir adamdı. Siirt'in küçük bir köy halkındandı

Bir yaz günü kara arpa ekmeğine katık bulamamış, köy zenginlerinden Şehy Ağa'nın bağından iki salkım üzüm koparmıştı. Varlıklı, ama merhametsiz olan Şeyh Ağa, Hıdoyu bağında yakaladı. sonunda mahkemeye düştüler.

Yargıç,

— Hıdo, dedi, seni kanun gereğince mahkûm ediyorum. Sen karanı «temyiz» edebilirsin.

Yarım yanlış Türkçe bilen Hıdo, mahkûm edildiğini anlamıştı. Sinirli sinirli şöyle dedi (aynen oldu):

— Kadı efendi! Maşallah çok iğit bi adamsen. Ne datlı karar vermişsen. Şıh Ağa pisiyle Hıdo temiz ede.. Allah vekil, buna bayılmışem.

Suzi CAN
MUĞLA

Bayağı cam olsaydı!

Sivri akıllı bir mucit yeşun geçmez otomobil camını bir şun geçirmez otomobil camını bir komserin önünde denemeden geçirmektedir.

Komiser ile mucit otomobile bindikten sonra. dışarda bulunan bir polis cama mitralyözle ateş eder, İçerde bulunan mucit ve komisere hiç bir şey olmaz.

«Çok güzel bir icat tebrik ederim» der komiser, «ama yazık ki dışarıyı göremiyoruz şimdi.»

«Bayağı cam olsaydı o zaman da hiç bir şey göremiyecektiniz.»

Palavra

Her ikisi de palavracılıkları ile tanınmış olan bir Marsilyalı ile bir Korsikalı otomobillerinin özellikleri üzerinde tartışmıya girişirler. Korsikalı. «Benimki uçak gibi bir otomobil dir» der.

Marsilyalı, «saatte iki yüz kilometreyi kolayca yapar» der.

«Olabilir, ama ben otomobilimle Korsika ile Paris arasındaki yolu on iki saatte aldım. biliyor musun?»

«Nasıl olur, arada deniz var!»

«Şimdi anladım!» diye haykırır Korsikalı, «yağmur silecek lerini çalıştırdığım halde, camlar niçin ıslanıyor diye merak etmiştim.»

YARIŞMAYA GİREMİYEN YAZILAR

İş iddiaya bindi (Sungurlu), Sosyete adayı Hacer ve Sendi kacı Ayten (Tire) . Başarılı Çeviri (Çağaloğlu), Zırtozade (Silvrok), Bir borç meselesi (Antakya), Başkan Seçimi (Torbalı — İzmir), Coğrafya imtihanı (Erzurum), Duvardaki resim (İstanbul), Röportaj (Çapa — İstanbul), Dişi yılan (Dinar), Sarmısakçılar Derneği (İstanbul), Akıllının emeği delinin yemeği (Tokat), Sinek avcıları (Eyüp) Zamparanın midesi (Mersin), Dizimi acıtı. Kereta (Eskişehir), Bal ile Maymun (Ankara), Kara Kaplı Kitap (Mersin), Nutuk (Ankara), Başlıksız (A.B. Birecik), Su dökmek; Ters çevir ve isgüzar doktor (Manisa), Zonkir (Eskişehir), Almanya Hayali ve ense (Münih — Almanya), Sarhoşlar (Tarsus), Patlamaz, yanlış düğme ve gösteriş (Adapazarı), Bağrı Taşlı Gözü yaşlı bir annenin mektubu (Ankara), Hayat Böyle de yaşanır (Erzurum). Bir çaylık Hikâyeler (İstanbul), Bakırcı Bekir (Balıkesir)

Şey İşleri Genel Müdürlüğüne
ANKARA

Memleketimizde özel teşebbüse sağlanmıya çalışılan avantajlardan, «Özel» kelimesine karşı yaratılan büyük sempatiden sonra, evlerimizi ziyaret eden ler azalmış bulunmaktadır. Tekrar eski randımanımıza erişebilmemiz bakımından bundan böyle evlerimize (Özel ev) de nilmesine izninizi derin saygılarımızla rica ederiz.

Genel Evler Cemiyeti
Başkan: Ş. ÖZELLİ

Kocamanlarımızı Tanıyalım: 6

Artizlerimiz ve filmleri

Parsel Aysel

Türk sinemacılığından söz açılınca, ilk akla gelen isimlerin en başında, ilk evvel Aysel Öpsal'ın ismi hâtıra gelir. Daha şimdiden Türk sinema tarihinde çok önemli bir mevkide yer almış bulunmaktadır.

Hüsnü tabiat ve ehli zevk sahibi erkekler ve yüksek sosyete mensupları arasında daha çok Parsel Aysel ismiyle haklı bir şöhret yapmış olan beyaz perde mizin marul yıldızı ve Türk sinemasının tatlı kızı Aysel Öpsal'ı filmciler âlemi İnci Han adı ile tanımakta, yakın arkadaşları ise kendisine Leylâ diye hitap etmek te iseler de hususi muhitinin çevresinde Ayla olarak bilinmek te ve eski çalıştığı yerdeyse Sitâre denilmekteyse de, aile muhitinde Nezi diye çağırılmakta olup, asıl ismi Nazire ve göbek adı da Fatmadır. Parsel Aysel nüfus kâğıdında yazılı bulunan ismini hiç kullanmaz ve şimdiye kadar Cavidan, Nurten. Yıldız gibi birçok isimler altında, birçok yerlerde çalışmıştır.

Kendisine Parsel Aysel denilmesinin sebebi ise, aynı zamanda sevdiği erkeklere hiçbir zaman ihanet etmemiş ve onlar için hususi olarak parsel parsel ayrılmış bulunduğu yerlerine bir diğerinin tecavüzüne meydan vermiyerek, sadık kalmasından ileri gelmektedir. Hattâ evli bulunduğu bir tarihte kocası Galatasaray'ın bekinin parseline teveccüh ettiğe, Aysel kocasına bile müsaade etmemiş ve bunu bir prensip me selesi yaparak, eşinden ayrılmıştır. Aysel, rejisörün film şirketi sahiplerinin veya sevdiği erkeklerin parsellerini ayırmış, binlerin parseline bir diğerinin tecavüzü ne mâni olmak suretiyle ihanet te bulunmamıştır. Parsel Aysel, bu hususta «Herkes kendi çayı rında otlamalı» diye prensibini formüle etmiştir.

İlk evvel, Turistik Nerimanım yetiştirerek, sonra Madam Anjel ve daha sonra Tatavlalı Lisa'nın büyük gayretleri sonuçta beyaz perdemize kazandırdıkları bu emsalsiz, büyük kıymet ve kabiliyet, produktörlerimizin aradıkları her türlü evsafı haiz olup, yerli film için aranan her türlü ideal vücut güzellerine sahip, gayette seksapel li, fotojenisi çok cazip ve çekici ve aynı zamanda da fizyonomisi çok orijinaldır.

Sekiz seneden beri henüz yirmi dokuzuncu baharını idrak et mekte olan sevimli yıldızın film artisti olmak istiyen her genç kıza örnek olacak çok ente resan bir hayatı vardır ki kendisiyle röportaj yapan sinema mecmualarının muharrirlerine sık sık «Benim hayatım bir romandır, yazılsa her okuyan ağlar» demektedir

Annesinin bir komşuda İâf arasında ağzından kaçırdığına göre, Aysel İstanbul surları dışında bir gecekonduda güzel gözlerini bu fânî dünyaya açmışsa da, Parsel Aysel, seksapelini ve fotojenisini çekemiyen kıskançlar tarafından bu dedikodularına mahsustan uydurulduğunu söyliyerek, «doğduğum yeri annem mi bilir, komşular mı!» sözleriyle hakikati bizzat tekzip etmiştir.

Ayselin hakikî babasının yakışıklı bir erkek olması kuvvetle muhtemeldir, Çünkü annesine hiç benzemiyen Ayselin babasına çekmiş olması mümkündür. Her hatırlayışta, yosun yeşili ilâhî gözleri nemlenip sulanan yıldız, «Bey bacım» diye bahsettiği rahmetli pederinin çok büyük bir memur olduğunu söylemektedir.

Kendisiyle mecmuamız namına bir röportaj yapmak gayesiyle Nişantaşındaki apartmanına gittiğim zaman, bana kapıyı validesi açtı. Güzel yıldız, naylon sabahlığının üstüne devettüyü rengin de kap giymiş, divana uzanmış bir kitap okumaktaydı. Bize arkasını dönüktü ve manzarası çok şâhâne idi. Bu sırada pikapta gayet romantik bir müzik parçası çalınmaktaydı. Beni birden gördünce, ön tarafını bana tercih ederek:

— Hoş geldiniz Feridun Bey! dedi.

Ben de ona gayet tabiî;

— Hoş bulduk Aysel Hanım, dedim.

Bu sırada muhterem validesi içeri girerek;

— Likör mü içersiniz, viski mi, yoksa kahve mi? Diye sorunca, nazik yıldız;

— Annecim, hiç sorulur mu, dedi, önce kahve getir de sonra likör de içeriz, viski de..

Karşılıklı oturmuştuk.

— Aysel hanım, hayatınızı anlatır mısınız? dedim.

— Benim hayatım bir roman dır.. dedi ve anlatmaya başladı:

— Beybacım, büyük bir memur du.

Bu sırada kahvelerimizi getiren annesi:

— Aaa.. kızım, baban, beyba ban memur değil, büyük bir âmir di.. dedi.

Karşılıklı kahvelerimizi yudum larken. Parsel Aysel devam etti:

— Beybacım çok büyük bir âmir di. Ben o zamanlar ancak bir ya şında olduğumdan, beybacığımın ne iş yaptığını hatırlamıyorum.

Annesi:

— Çok zaman geçtiğinden, ben de şimdi hatırlamıyorum, dedi, hattâ zevcimin büyük pederine, o zaman Sultan Abdülhak mı ne birisi, padişahmış da, «bu adam padişahlığı beceremiyor, gel seni padişah yapalım» demişler de o da «ben arkadaşıma kalleşlik ya pamam» diyerek razı olmamış. Zeycim çok asil bir familyaya mensuptu. Onun ölümünden sonra beni çok istiyenler oldu ama, hiç biriyle evlenmedim.

İlâhî Yıldız,

— Annem çok namusludur; ben ona hiç benzememişim.. diyerek devam etti:

— Çocukluğum refah ve saadet içinde geçti. Ailemin tek çocuğu olduğum için, çok şımartılmıştım galiba. Zavallı dadicağımın ben den çekmediği kalmazdı. Çok mu zip bir kızdım. Hiç unutmam, bir gün, beybacığımın ölümünden sonra, anneme başsağlığına gelmişlerdi de, ben misafirlerin önünde dadıcığımın eteğini başına geçmiştim de misafirler katıla katıla gülmüşlerdi.

Annesi;

— Kızım konağımızda harem lik selâmlık da vardı, onu da anlatsana.. dedi.

Aysel;

— Az kaldı unutuyordum, dedi, konağımızda haremlik, selâmlık vardı. Annemle beybacım harem lıkta yatarlardı. Selâmlıkta da beybacım gelen misafirlere selâm verirdi. Öyle di miydi annecim?.

Annesi içini çekerek:

— Hey gidi günler hey.. dedi ve dalgın bakışlarıyle mâzinin tatlı hayalerinin derinliklerine daldı.

Aysel anlatıyordu:

— Sonra beybacım mefat etti, zavallı annecim babamdan kalanları yiye yiye, apartmanları, mücevherlerini satarak beni yetiştirdi.

— Çocukluğunuz nasıl geçti, Aysel hanım?

— Çok yaramazdım. Hep oğlan çocuklariyle oynardım. Hiç kız arkadaşım yoktu. Küçüklüğümden beri erkeklere karşı bir sempatik ilgim vardı, Öyle yaramazdım ki düz duvara bile tırmanırdım. Oğlan çocuklariyle yangın yerlerin de altalta, üstüste oynardık. En çok birdirbir, uzunesek oynardık. Ben daha çok, salttan verir sama nı, üstten çıkar dumanı, çatal mutalı oyununu severdim. Azgın bir kızdım, oğlanların benden ödü kopardı. Hiç sululuk yapmazlardı.

Annesi dışarı çıkmıştı.

— Çocukluğumuzun en entere san hâtırası nedir Aysel hanım?

— En enteresanlık hâdise.. (hâtıralarını bulup çıkarmak isterce sine, uzun manikürlü tırnaklariyle dişlerini karıştırarak) bir sabah evimizde pijamalı bir adam gördüm. Anneme «Kim bu herif?» diye sordum. Annem, «Başımıza bi erkek lâzım kızım» dedi. Bir gece yatağımda uyandım. Bir de baktım o adam annemi döğüyor. Zavallı annecim de ben uyanmıyanın diye hiç sesini çıkarmı yor. Benim o zamanlar daha hiç birşeye aklım ermiyordu. Sonra bir gün annem evde yokken, o adam beni de döğdü, sakın anne ne söyleme. dedi. Annem üzülür diye ben de söylemedim. Ama annem bir gün adam beni döğerken görmüş herifi sepetledi. Aklımda kalan ilk enteresanlık işte o a damdır.

Annesi ilkör getirmişti:

— Sizde sanat kabiliyeti nasıl meydana çıktı?

— Çok erken meydana çıkmıştır. Daha ilk okuldayken, müsamerelere çıkar, muvaffak olurdum. Orta bire giderken, vücudum fevkalâde inkişaf ettiğinden erkekler peşime düşmeye başladılar. Bendeki parlak istikbali ilk görüp keşfeden mahallemizdeki Apti adında bir oğlan olmuştur. Apti bana bir gün «Sen ona bak! Sen ona bak! Hayırsever bir kadın, komşu kızını evlendirmeye karar verir. Günün birinde hoş bir genç bulur.

— Ah, ne güzeldir, ne iyidir, bilseniz, der gence. Üstelik çok da zengindir. Babasının tek kızı, en az bir milyonları var.

— Evet, evet, çok doğru söylüyorsunuz. Yalnız onu geçenler de gördüm, topalltıyordu. Her zaman böyle topallar mı?

— Hayır, hayır, her zaman topallamaz. Yalnız yürürken azıcık topallar, o kadar.

Açık göz izidor

Bir Parisli, İspanya'da boğa güreşlerini görmeye gider. Bakar ki, biletler pek pahalı. Kapı önünde durur, bedava girme yolunu arar. Bir de bakar ki, arada bir biri geliyor. Pikador, diyor, içeri giriyor. Matador, diyor giriyor, Toreador diyor, giriyor. Bu da, istifini bozmadan. İzidor, diyor, fakat kapı dışarı ediliyor.

— Sorma, kafam karmakarışık. Ne düşüneceğimi bilemiyorum.

— Hayrola, ne var?

— Karım, kaç gecedir rüyasını da konuşuyor. Bir defasında, açık açık söyledi. «Hayır Ulvi, hayır. Olmaz!» dedi. Bu Ulvi de kim? Aralarında ne var?

— Ne olacak. Karın. hayır, de çok çekmiştir. Bu sefer. İzidor olduğunu söyliyen beş kişi, anne ciğimi iğfal edip, ikimizin de hakkını yediler.

Annesi söze karıştı:

— Ben onların etiriden olmadıklarını anlamıştım ama, evlât uğruna katlandım.

Bundan sonra Aysel, nerde güzellik müsabakası açılmışsa, hepsine iştirak etmiştir. Annesi «nasıl olsa bu yolda düştük, neticesi alınsın diyordum» dedi.

Annesinin muhafazası altında, Aysel on yedi güzellik müsabakasına katılmış, bir seferinde «zera fet kraliçesi, bir sefsrinde «Feraret kraliçesa, bir seferinde de «rezafet» ve sonra da «zefaret kraliçesi» seçilmiştir.

Parsel Aysel,

— Kraliçe seçildikten sonra, taliplerim çıkmağa başladı. Her gece dört beş talibim çıkıyordu. dedi.

Annesi atıldı:

— Tabiî kabul etmiyorduk. dedi.

Bundan sonra İzdivaç vaitlerini ve çok cazip teklifleri redde den Aysel'in safiyetinden istifade de toplamış olan Parsel Aysel, ayını zamanda gayet iyi bir ev kadınıdır ve evine bağlıdır, bazı geceleri evinde de geçirdiği olur. Ev işini ve el işini sever. Bir apartman katı almıştır, buzdolabı, çamaşır makinesi, elektrik süpürgesi ve bir kocası vardır. Hayranlarından günde vasatî sekiz yüz mektup alır. Hayranlarının çoğu evlenme teklifinde bulunur ve yıldızın evli olmasının bir mahzuru olmadığını yazarlar.

Büyük yıldızı fazla rahatsız etmemek için «size doyum olmaz» diyerek vedâ edip. ayrıldım. Arkamdan,

— Bu raportaj hangi gazetede çıkacak? diye seslendi.

— Zübük'te.. dedim.

— Aman iyi yaz, yine gel de di.

Kendisiyle böylece antet (antant) kaldık.

YETMEZ Mi?

Bir kahvede dört kişi, pencere kenarında iskambil oynarken kalabalık, hocalı, tekbirli bir cenaze geçmişler. İskambilcilerden üçü hem cenazeye bakar, hem de kâğıt çeker, dördüncü oyuncu ise, başını kaldırmadan oyuna devam ediyor.

— Yahu, demiş arkadaşları, cenaze geçiyor, mola versene!

— Ne molası, demiş öteki, kim olduğunu biliyorum, üç yıl önce boşadığım karı. Bana tam yirmi yıl çektirdi, yetmez mi? Bir de oyunumu mu bozacak?

iki arkadaş arasında

— Karım, kaç gecedir rüyasını da konuşuyor. Bir defasında, açık açık söyledi. «Hayır Ulvi, hayır. Olmaz!» dedi. Bu Ulvi de kim? Aralarında ne var?

— Ne olacak. Karın. hayır, de miş a! Sen ona bak!

Azıcık topallar

Hayırsever bir kadın. komşu kızını evlendirmeye karar verir. Günün birinde hoş bir genç bulur.

— Ah, ne güzeldir, ne iyidir, bilseniz, der gence. Üstelik çok da zengindir. Babasının tek kızı, en az bir milyonları var.

— Evet, evet, çok doğru söylüyorsunuz. Yalnız onu geçenler de gördüm, topallıyordu. Her zaman böyle topallar mı?

— Hayır, hayır, her zaman topallamaz. Yalnız yürürken azıcık topallar, o kadar.

Açık göz izidor

Bir Parisli, İspanya'da boğa güreşlerini görmeye gider. Bakar ki, biletler pek pahalı. Kapı önünde durur, bedava girme yolunu arar. Bir de bakar ki, arada bir biri geliyor. Pikador, diyor, içeri giriyor. Matador, diyor giriyor, Toreador diyor, giriyor. Bu da, istifini bozmadan. İzidor, diyor, fakat kapı dışarı ediliyor.

Ali Bey'in karısı

Ali Bey, nikâhta keramet vardır denilerek, kırk yıl önce. yüzünü bile görmediği bir kızla, imam nikâhı ile evlendirilmişti; zorla bir evlilik ti bu... O zamanlar belediye nikâhı yoktu. Evliliğinin daha beşinci ayında, karısı sakat bir çocuk doğuruverince, dillere düşmüştü. Bu yüzden karısını boşayacaktı. Ama, kadının beli tabancalı, cebi kamalı, eli sopalı, gayetle belâlı ve üstelik de jandarma olan bir akrabasından ödü kopuyor, bu yüzden her rezalete katlanmak zorunda kalıyordu.

Zavallı Ali bey, ağzı var dili yok bir insan olmuştu. Yıllardan sonra da önce apış aralarına ya pışan bir bit aldı, sonra belso gukluğuna tutuldu. Daha sonra da firengi oldu. Ali bey, harama uçkur çözemişti. Şirret karısından ve onun jandarma akrabasından korktuğu için, sesini de çıkaramıyordu. Söyler gibi olun ca da,

— Sen o hastalıkları pis ha mamlardan almışsındır, rezil he rif.. Ayaktakımı, ne olacak!.. Di ye üstüne yürüyordu.

Hele son zamanlarda kadın büs bütün işi azıtmıştı. Eve yabancı ları doduruyordu. Evin her yanı, yatak odası, mutfak bile yabancı larla dolmuştu; Öyle ki yabancı misafirlerin ağırlanmasından, ho vardaca ziyaretlerden Ali bey de çocukları da aç kalıyorlar, bir dilim kuru ekmek bile bulamıyor ları. Ali bey:

— Bu yabancılar kim? diye so racak olsa, karısı,

— Bunlar bizim yabancı dost larımız. Sen evi geçindiremiyor sun. Ne yapalım, yabancılar bize yardım edecek!. diye onu azarlı yordu.

Ali beyin kırk yılda bir, köylü işçi ve yoksul halk tabakasından olan akrabaları bir cumhuriyet bayramında evine gelseler, onları oturtacak bir kuru iskemle bile bulamıyor, karısının ve sert jandarma akrabasının horlamaları yüzünden onlara bir bardak su bile ikram edemiyordu. Kadın,

— Bu pis, çulsuz ayaktakımla rı evimi kirleteceklerr. Bu kılıksız ları yabancı dostlarım görürse, ayıp olacak. Defolsunlar dışarı!... diye barbar bağırıyordu.

Bu arada altı çocukları dünya ya gelmişti. Çocuklardan biri, ma halle imamına benzemişti. Biri, mahalledeki bir tüccarın bik de miş burnundan düşmüştü. Üçüncü çocuk son Osmanlı padişahla rından birine çekmişti. Hele bir tanesi sanki bir yabancı milletten miş gibiydi. Küçük çocuk da ser best piyasada iş yapan bir kom şuya benziyordu.

Çocukların altısı da bakımsız, hastalıklı ve cılızdı. Kadın, çocukları önce İngiliz usulü terbiye ederken, İkinci Dünya Savaşının ortalarına doğru Alman usulü terbiye ettiğini söylemeye başlamıştı. Çünkü o sırada ev, Almanı misafirlerle dolup taşıyordu.

İkinci Dünya Savaşı sonunda kadın, Amerikalılarla içli dışlı olmuştu. Ali beyin geçimsiz karısı, komşularıyle durmadan hırgür çıkarıyor, onlar için olmadık dedikodular yapıyordu. İyi geçine bildiği hiçbir komşusu yoktu. Kısacası, ne evin içinde dirlik var dı, ne dışında..

Bakkala, çakkala, kasaba, manava, sütçüye, kömürcüye, kısacası uçan kuşa borçluydular. İsraf ve çarçur yüzünden borçlarını bir türlü ödüyemiyorlar, gittikçe de borçlanıyorlardı. İtibarları ve kredileri de kalmadığı için, kime olsa el—avuç açıyorlar. İçeride sinekten yağ çıkarmaya kalkarken. dışarıda da tavlıyacak adam arıyorlardı. Hangi yabancı göz kırpacak olsa, hemen eve çağırıyorlardı.

Ali beyin babadan kalma evi de günden güne harap olmaktaydı. Namusunu kurtarmak için, karısını boşamak istiyordu ama, bunu nasıl becerebileceğini bilmiyordu. Ali beye acıyan bir iki komşu kadın, karısını boşaması için elalttından yol — yöntem öğrettiler. İkinci Dünya Savaşı sona erince, «Hak — hukuk» diye de bir şeyler duyulur olmuştu.

Jandarma da artık Ali beye hak vermeye başlamıştı. Bundan da yararlanarak bir punduna geçirip karısını boşayverdi. Kadın, yok değildi ya.. boşadığı karısının yakın akrabalarından olan kadınlar Ali beyle evlenmek için canatıyorlardı. Ali bey, eski karısı nın çok yakın bir akrabası, genç bir kızla, boşandığının ertesi gü nü hemen yıldırım nikâhı ile ev lenip gerdeğe giriverdi.

Yeni kadın, evi sildi, süpürdü, ama alacaklılar kapıdan eksik olmuyordu. Üstelik genç kadın göterişe de çok düşkündü. Bu sefer eve terziler, kürkçüler, kuyumcular, mücevherciler dolmaya başlamıştı. Ali bey, genç karısına pa ra yetiştiremediği için, bu kadını da başkalarıyle kırıştırmaya başlamıştı.

Ali bey, birazcık çıkışacak olsa karısı:

— N'apaım eski pasaklı karı nın zamanındaki düzensizlik.. de yip işin içinden çıkıyordu.

İkinci evliliğinin ilk günlerin de hayatından memnun görünen Ali bey, sonraları bir kere daha, hem de daha kötü kandırılmış olduğunu anlamıştı ama. yine iş işten geçmişti. En büyük yanlışı, eski karısının soyundan bir kadınla evlenmiş olmasıydı.

İlk günlerde pek sinirli görünen Ali bey, gittikçe duruma alışıyor, hattâ kanıksadı, artık umudunu bile yitirmişti. Karısı Coni adında bir zengin Amerikalının dostuydu. Bunu da herkes biliyordu.

Evde yapılan gece âlemlerinden mahalle halkı çok rahatsız olmaktaydı. Borç girtlağa dayanmıştı. Kapı önünden bir yabancı geçecek olsa, pencerede bekleyen karısı, hemen işmar edip, adamı içeri çağırıyordu.

Eski karısı da Ali beyden vaz geçmiş değildi, hâlâ onda gözü vardı. Bu yüzden de yeni kadının rezilliklerini, bire bin katarak âleme yayıyordu. Komşu komşu gezip;

— Huu.. ayol duydunuz mu, bu karı, Ali beyi batıracak. Beni de altı çocuğumla yüzüstü bırak tırdı, bunca yıllık eyalimden ayırıtı beni.. İnşallah sürüm sürüm sürünür de ettiğini bulur... diye diller döküyordu.

Bir yandan yeni karısının eski sini batıran rezilliği, bir yandan eski karısının iftiraları yüzünden Ali bey şaşkına dönmüştü. Zaman geçtikçe eski karısının yaptıklarını da yavaş yavaş unutma ya başlamış, ikinci karısının rezil likleri yüzünden eski günlerini mumla arar olmuştu. Kendi kendine, «gelen gideni aratırmış» diye söyleniyordu.

Kadın, Ali beyin eski karısının akrabası dediği belâlı jandarmayı da eve alıyor, ona da yedirtipiçiriyordu. Bu yüzden de Ali bey, karısını boşayamıyordu. Jandarmadan korkmasa çoktan karıyı dehliyecekti.

Zamanla kadının jandarmayla arası açılmaya başlamıştı. Kadının yabancılara fazla yüz vermesi, jandarmanın da hoşuna gitmiyordu.

Dedikodu göklere yükselmişti. artık. Günlerden bir gün, jandarma, muhtar, mahalleden birkaç kişi, evi bastılar. İçki başından kaçan kadınla ahbapları, evin arka bahçe kapısından tüyerlerken. enselendiler.

Ali bey, kendi adına ve kendi namusunu kurtarmak için, bas kın yapanlara büyük bir şaşkınlık içinde bırakıldı:

On yıl sözüne ona birlikte ya şadığı şirret karısından da kurtulmuştu. Rahattı. Bu sefer, iyi bir evlilik özlüyordu. Kesinlikle eski karılarının soyundan bir kadınla evlenmiyecekti ama, o soydan gelen kadınlar bir türlü arkasını bırakmıyorlardı ki..

Jandarma, Ali beye:

— Bu sefer sen karışma, dedi. seni ben evlendireceğim. Aklı başında, temiz süt emmiş bir kadınla mutlu bir yuva kur..

Ali bey, jandarmaya sesini çıkarmadı. Ama bu sefer gerçekten umutlanmıştı. Sevinç içindeydi.

Bir akşam eve gelip de oda kapısını açınca, apışıp kaldı. İlk karısıyle altı çocuğu sofradaydılar; obur obur tıkınıyorlardı. Ali bey için de sofraya bir tabak koydular. İştahı kapanan Ali bey, bir iki lokmayı zorla yemişti ki, jandarma içeri girdi.

— Nerde benim yemeğim?.. Karımı da getirin! diye bağırdı.

Kadın,

— Şimdi aslanım.. diye fırladı.

Kocasına da sert sert çıkıştı:

— İlk akşam diye sesimi çıkarmıyorum, bir daha eve geç gelirsen, kafanı kırarım. Hadi para ver de bakkaldan öteberi alalım.

Ali beyin uykudaymış gibi çıkardığı cüzdanı çocuklar kapıp sokağa fırladılar.

İki yıldır Ali beyle karısı geçinip gidiyorlar. Ali beye gelince, canından bezmiş. İşleri oluruna bırakmış yaşıyor. Arkadaşlarına aklının başına geldiğini söylüyorsa da arkadaşları.

— Bakalım. zaman gösterecek.. diyorlar.

Mahmut SABUR

GÜNÜN ADAMI

Aziz Nesin'in Almanca bir kitabı daha basıldı

Aziz Nesin'in «Deliler boşandı», «Gıdı Gıdı», «Ah Biz eşekler» adlı üç hikâye kitabındaki hikâyelerden seçilmiş yirmi 28 hikâyesi Almancaya çevrilmiş, Paul Neff yayınevince basılmış ve bu ay kitap satışa çıkarılmıştır. 250 sayfalık çok zarif cildin üstüne ay — yıldız basılmıştır. Bu ay Avusturya, Batı ve Doğu Almanya ve İsviçre'de satışa çıkan bu kitabın adı «Mübarek olmayan Hoca» dır. Yine bu yayınevi yakında Aziz Nesin'in «Zübük» adlı romanı ile başka bir hikâye cildini de yayınlıyacaktır.

«Mübarek olmayan Hoca» adlı kitabı Türkçeden Almancaya çeviren Bay Sepp Finger, kitabın satışa çıktığı günlerde, (20 Ağustos) ne yazık ki ölmüştür. Bay Sepp Finger, Aziz Nesin'in Alman gazete ve dergilerinde çıkan başka hikâyelerini de çevirmişti.

BİLİYOR MUSUNUZ?

* İlk sinema gösterisi 1895 yılının 28 aralık günü Paris'te Capusine bulvarındaki Louis Lumiere tarafından yapılmıştır.

* Jules Verne'in «Deniz Altında 20.000 Fersah» adlı eseri, ilk defa 1907 yılında Georges Melies tarafından filme alınmıştır.

Gülen Düşünceler

Bernard Shaw

FUTBOL ve içkiden başka hiçbir şeye önem vermiyen bir ülkede Başbakan olmayı, köpek olmaktan aşağı tutarım.

*

ŞUNU unutmayın ki, hukukunuzu yargıçlara, dinimizi rahiplere bırakırsanız, kısa zamanda, hem hukuksuz, hem de dinsiz kalırsınız.

*

ÇOCUKLARINIZA derş vermek istiyorsanız, (bu hiç de gerekli değil) kendinizi örnek gösterin; ama sizin gibi olmaları için de gil, sizin gibi olmamaları için.

*

APTAL bir adam, utandığı bir işi yapmak zorunda kalınca, hemen, «görevimi yapıyorum» diye kendini savunur.

Şakir Eczacıbaşı
(Yeni Ufuklar)

— Çarşafla savaş devam ediyor!

PARASIZ KOLEKSİYON YAPABİLİRSİNİZ

Zübük koleksiyonu pul ve eski para koleksiyonlarından çok daha kıymetlidir. Bugüne kadar. Zübük koleksiyonu yapmadınız sa size bulunmaz bir fırsat veriyoruz.

PARASIZ KOLEKSİYON

25 lira göndererek bir yılık abone olan her okurumuza şimdiye kadar çıkmış olan ilk yirmi altı sayımızı parasız gönderiyoruz. Çok kıymetli bir koleksiyon kazanmak isterseniz bu fırsatı kaçırmayınız.

BİR FIRSAT

Bir çağın en iyi aslatan belge, o çağın mizah gazeteleridir. Zübük koleksiyonu yapınız elinizde bulunmaz bir hazine olacaktır. Zübük koleksiyonu bir durduğu yerde değerleneceğe benzer. Paranızı Zübük koleksiyonuna yapmak fırsatını kaçırmayınız

Adres:
Nuruosmaniye, Gazi Sinan Paşa Sok. No. 12 İstanbul

ZÜBÜK

DÜNYA MİZAHINDAN ÖRNEKLER

İSRAİL

Burası Amerika

LEO KATZ

YEDİ bin tonluk bir gemide, bin yüz yolcuydük.

Deniz de bütün kızgınlığını bizden çıkarmıştı. On dört gün, on dört gece dalgalar ortasında çalkandık durduk. En sonra bir sabah kara göründü. Yolcular, kendilerini Kristof Kolombun gemisinde sanıp:

— Karaa!. diye çılgınca bağırınca, deniz tutmuş olanlar, halsizler birden canlandılar. Bir kaç saat sonra da mülteciler ayrılmış trene binmiştik. Birlşık Amerika'nın bütün kuzey ve orta batı bölgelerinden geçen trenin her durduğu istasyonda aramızdan birkaçı iniyordu. Bir istasyonda ben de indim. Şikago'daki akrabalarım beni alıp, Humbolt parkı yakınlarındaki evleri ne götürdüler. Sabahın saat o— nunda sıcak ve rahat bir salon daydım. Dışarıda çok soğuk ve korkunç bir fırtına vardı.

Akrabalarımın bütün komşuları bana hoşgeldin demek için eve doluşmuşlardı. Onlar için ben, Amerikaya ayak basmış bir acemi çaylaktım. Beni görmeye gelenlerden biri de kırk yıl önce Amerika'ya gelip yerleşmiş olan altmış yaşlarında bir adamcağızdı. Öbürlerini bir yana itip,

— Bırakın biraz da ben konuşayım, şu acemi çaylakla, dedi. «Bana döndü» buradakilerin hiç biri Amerika'yı benim kadar bilmez. Amerika, Avrupa'ya hiç benzemez. Şu anda Avrupayı ordan oraya dün ayrılmışım gibi hatırlıyorum. Bilirim Avrupayı: Damları saçlarla, kamışlarla örtülü küçücük küçücük evler, isleminiş gaz lambaları, hattâ kandiller mumlar, çok yerde mum bile bulunmaz. Sanki ne faydası var. şimdi bunları sana anlatmanın, sen de oradan geldin. Öyle değil mi?

Kırk yıl önceki Avrupanın çok değişmiş olduğunu söylemeyi gereksiz buldum.

— Burada gördüğün şeyler karşısında ağzın bir karış açık kalacak, dedi. siz Avrupada gömlek lerinizi başınızdan geçirip giyersiniz, siz Avrupada uzun üçkulu donlar giyersiniz. Biz burada hoş lastikli donlar giyiyoruz, sizin bu donlardan haberiniz bile yoktur.

Öbür misafirlerin, adamın bu bitmez tükenmez konferansını kesmek için gayretleri boşunaydı. O, Amerikaya yeni ayak basmış olan acemi çaylağa yol yor dam öğretmeye öylesine kendini kaptırmıştı ki, hiç kimse onu susturamıyordu. Susturmaktan da vazgeçtiler, çoktu da çekilip gitti.

Asıl ders. onunla başbaşa kalınca başladı.

— Sizin Avrupada yaptığınız her işde, bir güçlük. vardır; meselâ kibrit çakmadan ışık yakamazsınız, gelgelelim burda, ister inan ister inanma, şu duvardaki düğmeyi görüyor musun?

— Görüyorum.

— Peki, niçin kullanılır bu düğme

— Bilmem

— Elbette bilmezsin ya! Bir Avrupalı acemi çaylak nerden bilecek bunu? Şurdaki lâmbayı görüyor musun? İyice bak, nasıl fitil falan var mı, bir gaz lâmbası filiyor mu gözüne? Kötü bir gaz kokusu duyuyor musun? Elbette duymuyorsun! Şu düğmeye basınca, korkma! Hiç bir şey olmaz. Amerikada hiçbir şey olmaz!! Düğmeye basıyorum, şimdi lâmbaya bak bakalım. Ne dersin buna? Bundan önce hiç böyle ışık görmüş müydün? Gece olmayışı ne fena! Bir dakika. «Bessie, pencerelerin perdelerini örter misin?» şimdi ne düşünüyorsun ışık için? Kibritsiz, gaz lâmbasız, hattâ lâmbaya hiç el sürmeden meydana gelmiş bir ışık! Yeniden bas düğmeye! Beni görebiliyor musun? Ben seni hiç görmüyorum, her yer karanlık oldu. İşte böyle acemi çaylak!

Gel biraz da mutbağa gidelim geldiğin memleketi iyi hatırla: Kuyudan kovalarla su taşır, mutbaktaki kocaman varile doldurdun. Bu suyla da bin türlü iş görürdünüz. Yemek pişirdiniz, bulaşık yıkardınız, içerdiniz, her şey yapardınız. Bak bakalım burada varil falan var mı? Hiç kuyu gördün mü Amerikada sen?. Allah seni inandırsın, otuz yıldır Amerikadayım, şimdiye kadar bir tek kuyu görmedim Kuyu neyiçlazım? Duvardaki şu pirinç musluğu görüyor musun? Onu çevirseyim, korkma! Amerikada her şey sağlam ve emniyetlidir. Yalnız burda değil, her evde, her apartmanda böyledir bu. Su, duvarın içinden gelir! Bir yandan sıcak su, bir yandan soğuk su! Evet bayım! Burada su yerine meyva suları ve maden suları içerler.

Bir de şuraya bak bakalım, nedir bu? Düşünme o kadar canım: Buna adıyla sanıyla ocak derler. Ama neresine odun, kömür koyacağız bunun? Öyle şey ler yanmaz bu ocakta. Avrupada olduğu gibi, odun yarmanıza, gözleriniz dumandan kör olunca ya kadar üflemenize hacet yok tur. Düğmeyi çevirin, ocağınız yanmıştır. Isı derecesini de azaltıp çoğaltmak elinde üstelik. Üstünde süt kaynat, ne kaynatırsan kaynat, taşmasından korkunuz yoktur! Buraya Amerika derler, paranın elinden hiç birşey kurtulmazı. Yani paranın yapamıyacağı birşey yoktur. Bir kere elin mangır tuttu mu, ondan sonra öndün de dağlar dayanmaz. Bütün şu gördüklerini kim keşfetti dersin? Işık veren şu düğmeleri istediğin kadar su veren muslukları, İngilizce konuşan bütün şu Amerikayı ve çalışıp kazanmak zorunda kaldığımız bütün dolarları?. Kim, mi? Şu Kristof Kolomb geçekten bir dâhiymiş, eski dünyada doğduğu halde, hâlâ Ameri kalıymış vallahi!

Bu sözlerden sonra öğretmenim beni sağ elimden tuttu ve mutfaktan alıp başka bir odaya götürdü.

— İşte burası da yemek odası, dedi, şu pencereden dışarı bak bakayım. Şu läpa läpa yağan karı görüyor musun? Uluyan fırtınayı işitiyor musun? İşte şimdi Avrupada olsan bir koyun postuna bürünür, ocağı da tıka basa odun la doldurur, yine de ısınamazsın! Şu anda hiç üşüyor musun? Üşüdüğünü söylesen zaten ben inanmam. Neden üşümüyorsun acaba? Çünkü şu anda burası su buhariyle ısınıyor! Aşağıda bodrumda ateş yakıyorlar, burası yani ikinci kat ısınıyor. Ne dersin bu işe? Hiçbir şey anlamadın tabiî! Dur hele, bu daha bir şey değil!

Sağa bak, nedir o duvardaki asılı şey? İyice bak ona, korkma sakın! Amerikada herşey emniyetlidir. Onu aşağıya indireyim demek! Eğer inirisen görmedi ğin bir kimse sana hemen:

— Santral! diyecektir. Sonra şu numaraları, yani istediğin numarayı çevirince, karşıdan hemen

— Alooo.. bay, ya da bayan, diye karşılık gelecektir.

Avrupadaysa birisiyle konuşmak istesen ya ona bir adam gönderip çağırtacaksın, ya da havanın yağmuruna, karına, rüzgârına bakmadan kendin gideceksin oraya. Burada ister yağmur yağsın, ister fırtına kıyametleri koparsın, kar dize kadar çıksın vız gelir! Uzakta oturan birisiyle konuşmak istediğim zaman, şu gördüğün kıvrık boruyu elime alırım. Santraldaki kız hemen kıvrına cevap verir. Ben de ona aradığım numarayı söylerim, hemen bana bağlarlar. Tıpkı seninle konuştuğum gibi o adamla konuşuruz.

Bütün bu teknik başarıları hiç bilmiyormuş gibi sonsuz bir sabırla dinledim. Dersi bozmamak için bir tek söz bile söylemedim.

Böylece elektrik ışığını, gazometreyi, kalöriferi, Amerikayı ve İngilizce dilini, Kristof Kolombun keşfetmiş olduğunu yuttum. Fakat iş telefona gelince, kafamın tası attı. Onun sözünü kesmeye cesaret ederek:

— Biraz da beni dinler misiniz aziz dostum, dedim, şu ana kadar söylediğiniz her şeye inandım, anlattığınız her şeyi bana göstererek ispat ettiniz. Fakat burada oturup da başka bir cadde oturan bir kimseyle konuşabilmenize gelince, yooo.. ben böyle şeylere inanmam, müsaadeniz le.. Hani nerdeyse yaz günleri buz yapılabileceğinizi de iddia edeceksiniz! Doğru, ben bir acemi çaylağım, fakat çok şükür henüz aklımı peynir ekmekle ye medim. Böyle şeylere inanmam!

Bu sözler onu kışkırtmıştı:

— Ne yazık ki bunu sana şu anda ispat edemem, dedi, fakat dur hele buna da sıra gelecek. Hele bir yaz gelsin, sen de şu musluktan akan sular gibi şakır şakır terlemeye basla, o zaman Amerikanın neler yapabileceğini göstereceğim sana! Bizim eski vatanda en soğuk günlerde bile, elde edemiyeceğimiz buzu, burada yazın en sıcak günlerinde el de edebiliyoruz. Telefon işine geline, onu bugün sana ispat edebilirim, hattâ şu anda. Evet bayım, şimdi biz Humbolt parkın yakınlarında bulunuyoruz. Burada Blue İslanda iki mil, belki de daha çok çeker. Sizin eski vatanda, Havra'da İlâhî okuyan bir adamın sesi olsa olsa, bir kurşun atımı yerden işitilir. Şimdi ben sana, Blue İsland'dan söylenen sözlerin, mutfakta yemek odası arasında söylenenlerden daha iyi işitilebileceğini ispatlıyacağım.

Hiç yerinden kıpırdamıyacaksın, duvarla konuşur gibi konuşacaksın ve benim sözlerimi sanki yanındaymışım gibi işitebileceksin. Hele biraz bekleyiver!

Adam bunu söyledikten sonra, karısıyle birlikte geldi. Faltosuyla yağmurluğu da arkasındaydı.

Karısı:

— Deli misin sen herif? Diye bağırdı. Bu karda, bu fırtına da mı?. öğleden sonra ispat edersin!

— Hayır! benim ağzımdan çıkan herşey ispat edilmelidir! Bir acemi çaylak bir Kolombun neler yapabildiğini görmelidir.

Sonra bana döndü:

— Beni dinle. zil çalar çalmaz hemen koş, alıcıyı eline al! Yani şu boruyu, ama sol eline. Bir ucuna sol kulağını koy, şu deliğe de «Alooo!» diye seslen, ama daha önceden anlatmıyayım dakendi kendine öğren!

Sonra karısına döndü:

— Acemi çaylaklar bilmez bunu nasıl çalıştığını. Zil çalar çalmaz sen hemen koş, nasıl konuşulacağını ona göster. Fakat alıcıyı sakın sen alma. o alsın!

Adam böyle söylenerek tipinin içinde kayboldu. Bu arada karısı, komşudan komşuya koşuyor, acemi çaylağın nasıl Amerikalılaştığını anlatıyordu.

— Gelin komşular, gelin! Bizim evde tiyatro var!

Oda tıkım tıkım meraklılarla dolmuştu, ne olacağını bekliyorlardı.

Yarım saat sonra, telefon çaldı. Kadın afallamıştı. Beni elimden tutarak şaşkınlıkla telefona;

— Alooo! diye bağırdı. Fakat sonra alıcıyı bana uzattı ve;

— Bunun içine kuvvetlice «Aloo» diye bağırın, dedi.

Dediği gibi yaptım. Öbür yandan adamın sesi geliyordu.

— Nasıl işitiyor musun beni acemi çaylak?

— Hayır! diye cevap verdim.

Ses daha kuvvetli geldi.

— İşitiyor musun beni acemi çaylak?

— Hayır!

Bu sefer ses o kadar kuvvetli geldi ki az kalsın kulağımın zarı patlıyordu.

— Hayır! diye cevap verdim.

Ne yapacağını şaşırmış, sesi gittikçe boğuklaşmıştı. Hep aynı sözleri üstelliyordu:

— İşitiyor musun beni acemi çaylak?

Ben de hep aynı cevabı veriyordum:

— Hayır!

Adamcağız yarım saat sonra, kardan akpak olmuş, yorgun argın geldi. Dudaklarında bir gülümseme vardı.

— Aptallık bende, dedi. Benim otuz yılda yavaş yavaş öğrendiğimi, bir acemi çaylağın bir günde öğrenebileceğini sanmıştım. Korkma acemi çaylak! boş ver! Zaman la herşeyi öğrenecekesin. acemi çaylaklığın kaybolacak! Sabırlı olmaya çalış.

Geçmiş Zaman Olur ki,

Peygamberin takunyası "Nalın-ı Şerif,,

Mizah dergilerinde, antikacı esnafının turistlere «Hazreti Cafer'in nargilesi», «Sultan Palamut'un oturağı», «Hazret—i Mâfiş Selâm'ın takunyası» diye kullanılmaz, atılmış eski püskülerı nasıl sattıklarını çok okumuş belki de sizi güldüren bu yazılara inanmamışsınızdır. Oysa bu olaylar bizim tarihimizde pek çoktur ve biz bu türlü eski püskülerı kutsal eşya saymışızdır. Üstelik, yalkın bu türlü kandırılışında devlet öncülük etmiştir. Aşağıdaki yazıda halkın bir takunya tekine «Peygamberin nalını» diyerek nasıl devlet eliyle kandırılmış olduğunu okuyacaksınız.

Bu yazıyı okuyanlar, bundan, bugün de halkın nasıl kandırılmakta olduğunu çıkaramazlarsa, tarih bir işe yaramıyor demektir. İşte bir eski takunya tekini, devletin halka Peygamberin takunyesi «Nalın — ı Şerif» diye yutturuşunun belgeye dayanan hikâyesi:

Türk Tarih Kurumu yayınlarından Prof. Enver Ziya Karal'ın «Osmanlı Tarihi» adlı eseri, Cilt VII, sayfa 283 den:

1867 de hükûmet Ramazan ayı münasebetiyle gazetelerle neşretti ği bir ilânda, «dini mazereti olmıyanların, oruç tutmuya mecbur olduklarını, dini mazereteri sebebiyle oruç tutamıyanların da oruç bozdukları görüldüğü halde, ceza landırılacaklarını» bildirmektedir. Kadınlar, yaya veya araba ile iftar için bir yerden bir yere giderken. yollarında dosdoğru yürüyecekler. kalabalık yerlerde duraklamıyacak lar ve gezmiyecekleridir.. Keza eş ya satın almak için. gerek çarşı da, gerek sair mahallerde gezindikleri vakit, dükkân ve mağazaların içine girmeyip, dükkân ve mağazaların önünde durarak istedikleri şeyleri satın alacaklardır.

Bu devrin (Abdülaziz devri) devlet adamları, gerçekte mutaassıp bulunmamalarına rağmen, hâkim taassup içinde bulunmasını, bir «Hikmet—i hükûmet» olarak kabul etmektedirler. Bu sebeble. halkın taassubunu körüklıyecek ve devam ettirecek hâdiselerin istismarında da kusur gösterilmemektedir. Bu istismara örnek olarak «Nalın—ı Şerif» olayını işaret etmeyi faydalı buluyoruz.

Topkapı Sarayında mübarek emanetler arasında peygamberimizin bir tek nalın'ı da bulunmaktadır. 1872 de bu nalının diğer tekinin Canik'te bulunduğu şayi olur; «Nalın Canikten Samsuna kâtır sırtında gönderilir. Samsun halkı başta mutasarrıf olmak üzere, şeyhler, medrese talebeleri. askerî ve sivil memurlar ve çok kalabalık bir halk topluluğu ile nalını karşı amak için Samsun'a yarım saat mesafede bir yere karşıya çıkarlar ve büyük merasimle karşılarlar. Bundan sonra, nalını Samsundan alıp İstanbul'a getirmek için hükûmetçe, onbir kişilik bir heyet Şiar—ı Nusret vapuruyla Samsuna gönderilir; Samsun mutasarrıfı nalın kucağında bulunduğu halde, büyük merasim ile, vapura gider ve onu vapur süvarisine teslim eder. Nalın İstanbul'da da büyük merasim ile karşılanır ve Topkapı Sarayında ziyaret edilmesi için özel bir program hazırlanır.»

Bu nalın olayının, sebeb olduğu mucizeler ve kehanetler gazetelere intikal etmiştir. «Nalını Samsuna getirmekte olan katır. koyun sürülerinin hizasından geçtiği sırada. nalının cazibesine kapılan koyunlar katırın etrafını almışlar ve hayzin hazin melemişlerdir. Kötürüm bir ihtiyar yürümüş, yıkanan nalın örtüsünün suyunu içen dört yaşında kötürüm bir çocuk iyi olmuştur.»

Nalın olayını yazan muharrir de, asırlarca biribirinden ayrı kalan bu iki nalının bir araya gelmelerinin, padişah efendimizin ruhanî kudretinin bir eseri bulunduğunu, nalınlardan birinin, devletin bahrî kudretini, diğerinin de berrî kuvvetini temsil ettiğini ifade ederek Osmanlı devletinin düşmanlarına muzaffer olacağı kehanetinde bulunmuştur.

Hayali Beş Para Etmez!

— Göreceksiniz, hep beraber nasıl kalkınacağız!